

COLA BABU

MIZUCHEIA-A MEA

(puizii)

Câtă cititorlji

Anlu-aestu s-umplu 37 di-anji di traghica moarti-al Cola Babu, di-anda pi 9 di Lunar anlu 1967 chiru tu unã hãtai di-aftumubilã, Bucureshti, dupã informatsiea loatã di la hilji-sa, poeta Ovidia Babu, pitricutã pi dl I. Zeana (shi nu di-amaxi cum ângrãpsii mini tu cartea “Scriitori Armãneshtsã”, UCAM, 2001, Scopia). Vrum su-l adutsem aminti Cola Babu shi s-adrà un lucru bun. Puiziili-a lui li shteam, atseali-ndauuã cãti eara publicati pit Antologhii (shi-al Hr. Cãndroveanu (1975), iara Hr. Cãndroveanu shi Kira Iorgoveanu (1985) shi-al Atanasie Nasta (1985), tuti di Bucureshti. Dit atseali Antologhii nica shteam cã ari-alãsatã unã carti di puizii shi cumãts di teatru.

Mini, nica dit anlu 1989 mi ded dupã torlu-a manuscrisilor shi cu-agiutorlu-a tinjisitlui I. Zeana, cari nji-agiutã s-mi cãnoscu cu ljirtatlu di Cola Guli, nershu-acasã la hilji-sa-a poetlui, Ovidia Babu, pi sucachea “Spiru Haret” nr. 13. Ea, tsi-i dealihea, cãndãsi s-li da manuscrisili s-hibã publicati shi lipsea tu meslu Shcurtu 1990 s-mi duc mini Bucureshti shi s-li ljeau, shi cu unã prezentari-a ljei, ca poetã shi ea, ma shi ca hiljea-a autorlui. Cum s-featsirã lucãrli dit meslu-Andrù 1989, s-ca minti niheamã situatsiea cu manuscrisili. Neisi, mini mi ca trapshu nanãparti s-ved tsi-a s-easã di tut atsel lucru. Di multsãlji cari taha lj-doari ti literatura-armãneascã di Bucureshti, canã nu shi-u featsi ti ghini s-li caftã manuscrisili shi s-li publicã. Cara vidzui ashitsi, mini tu toamna-a anlui 2001 iara lji-adush aminti-a tinjisitlui I. Zeana ti manuscrisili-al Cola Babu tsi suntu la hilji-sa Ovidia Babu. El shi-u lo salami borgea s-veadã tsi va s-facã. Pãn tu soni, ânji featsi hãbari cã manuscrisili va li da Ovidia Babu, ma cã el nu va u-aibã putearea s-li facã xerox, a sh-nitsi ea nu poati. Atumtsea mini-l pãlãcãrsii tinjisitlu Stere Paris shi el u lo borgea s-li pãlteascã hàrgili ti xero-copiarea. Shi-ashitsi, tu trei voltsã lucurlu fu bitisit. Noi azã putem s-him pirifanji cã furã-ascãpati manuscrisili-al Cola Babu shi, cã-a s-poatã s-hibã publicati.

Lucurlu cu manuscrisili sheadi-ashitsi: di teatru nu suntu 5 comedii shi unã triloghii, cum ângrãpsea Atanasie Nasta, ma suntu patru cumãts njits shi dauuã cama màri, a dauuã cumãts (*Asusearea-al Cola* shi *Muma cu Nipoata*) li tritsem tu partea-a puiziilor, cã zate atsea shi suntu. Poati eali à tsiva elementi ca di dialog, poati cã autorlu shi-u minduea vãrã turlii unã stsenã, ma-ashi cum li-alãsã, suntu mash puizii shi ca-ahtãri va li publicãm. Manuscrisili tuti, ash cum

suntu-ngrăpsiti trec di 600 di frândzã di caiet, ma bătuti la machinã shi tipusiti va s-aibã mash ca la di 300-350 di frândzã, shi-atsea va li-ndridzem ashitsi: unã carti cu puizii, unã carti-a s-hibã paturli cumàts njits shi dauuã càrtsã-a s-hibã dauli dramì istoritsi, icà tut-cu-tut patru càrtsã cama njits, cà-ashitsi nã easti shi putearea ti publicari.

Vrem sã spunem cum sheadi lucurlu sh-cu manuscrislu cu puiziili. Noi va li publicãm ahãti cãti li-avem, ma shtim cà nu suntu shi tuti, cara videm cà partea-a lor ahurheashti di la frândza 48 shi iara tu niscãnti locãri suntu shcurti niscãnti frândzã di iu s-veadi cà autorlu li-ari scoasã shi datã la vãrã, cari nu shi-u featsi ti ghini s-li toarnã nãpoi. La eali li-adãvdzem shi-atseali dauuã cumàts tsi li tricòm dit caietlu cu comediili, *Asusearea-al Cola* shi *Muma cu Nipoata* shi unã cama mari poema *Fãrsherotlu*, tsi eara tu partea cu dramili, ti cari shi insashi d-na Ovidia Babu dimãndã, prin d-l I. Zeana, cà s-hibã tricutã la partea-a puiziilor. Cu puiziili-aflãm shi-unã cumatã cari nu-avea titlu shi noi lj-bãfãm titlul *Moartea-a Hristolui*. Ti-aestã puizii sh-dealihea nã easti jeali, cà dupã cum videm di-atsea tsi nã-armasi, lipseashti s-eara unã puizii multu ma mari shi cama-avutã cu lucrì prezentati.

Un lucru tsi nã bãgã pi ciudii easti-atsea cà pristi tut autorlu ningã numa sum cari lu shteam adapsi shi-atsea di *Naduleanu*, ama noi lji-u-alãsãm ashitsi cum el fu cãnãscut pãnã tora tu literatura-armãneascã.

Insushi autorlu, pi caetili cu comediili bãgã cà suntu pi dialectul fãrshirutescu, ama atsea s-ducheashti shi la puiziili. Noi ashitsi li-alãsãm. Ghini ma, dupã cãt shtim autorlu shi nu s-tsãnu dip di-atsea cà s-li-adarã sh-tamam pi fãrshiruteashti, cara-aflãm *a noshti* tu loc di *a noci*, cãt shtim noi cà dzãc Fãrshi-rotslji, shi-alti nica multi.

Putem s-u dzãtsem shi-atsea cà la poema *Unã noapti pi Tomor*, atselji cari-ù publicarã li-arcarã-ndauuã di strofili, tsi noi li bãgãm aestã-arada, cu tsi s-fatsi cama completã shi cama-avutã ca creatsii. Puiziea *S-nu pistuseshts', o moarte*, lucru interesantu, u-aflãm ca publicatã pãnã tora, ma tu caet nu u-aflãm tu manuscris, di iu nã vini shi ideia, spusã cama-nsus, cà vãrã shi-ari mintitã dzeaitili shi nu-ari turnatã di tsi-ari loatã - poati dicara chiru autorlu.

Noi nã hãrsim cu factul cà-ascãpãm shi scutem tu padi nica multi-alti puizii tu cari s-cãntã shi tricutlu istoric a Fãrshirotslor, tsi scljeamã-a Armãnjlor, ama shi tuti puiziili di vrearì cari sh-dealihealui cà cutreamburã itsi inimã. Cu-aestã Cola Babu creashti di tsi lu shteam pãnã tora, ama creashti shi cu multu ca un poet-filosof armãnescu, tu comparatsii di-altsãlji poets shi scriitori. Antologhiili tsi-a s-adarã dupã-aestã publicari, pistipsim, va s-facã cu multu ma-avuti cu-atsea tsi-a s-hibã bãgati di nauli puizii al Cola Babu. Noi pistipsim cà-a lã fatsim cama mari harauuã-a Fãrshirotslor tuts shi cama multu-a tsilor dit Arbinishii.

Vrem s-u spunem harauuã cà *Literatura Armãneascã* s-fatsi multu ma-avutã cu publicarea-a lushtor puizii, a cu-atsea shi *Limba Armãneascã* s-fatsi cama-avutã cu multi materiali linvistitsi sh-pi dialãctul fãrshirutescu, cari pãnã

tora eara canda pimtu multu nanãparti di dialectul grãmustinescu, cari cruscu sh-tu limbã literarã..

Nica ‘nã oarã vrem s-lã spunem mari hãristuseari-a oaminjlor cari-agiutarã cà ta s-li-avem aesti puizii, ama shi tutã creatsiea-al Cola Babã, shi-atsea: d-na Ovidia Babu, hilji-sa-a autorlui, cà cãidisi s-li da caetili cu creatsiea-a fen-sui, d-l I. Zeana, cari cu naudzãtslji di-anji tsi-lji ari s-pidipsi di li lo caetili shi nai ma multu-a d-lui Stere Paris fãrã di-a curi pãradz nu vrea s-putea s-u veadã dzuua tuti-aesti mushutets. A tutãlor lã urãm sãnãtati shi ghineatsã.

Dina Cuvata

*Unã noapti pi Tomor
(fragmenti)*

Pi chipita di munti, pi caplu-ali Dodoni
Pi-atsel Tomor iu-altoarã pãpãnjli sã-ncljina,
Musheat, shi-analt’ ca bradu, ljunbaru Toli Cacioni,
Cu ceata-a lui, din tseruri, ca anghil dipuna!

Tu-aestã noapti, Luna, di steali-anvãrigatã,
Cu oclju-a ljei - cãndilã - pi loc lunjina calea;
Sh-birbiljlu cu-a lui boatsi di mushutets ‘ncljigatã
Cãnta, ahãt cu pirã, di-nyea pãdurea sh-valea!

Pãrnari, dzadã multã, giuneapinji adunarã,
Sh-cãnd’ stoglu ira etim, apreagirã un foc,
Di s-lunjinarã muntsãlji - shi-a cãnticlui lji-u loarã
Ta s-nu cuteadzã-agrimea sh-si-aproachi di-a lor loc!

Grãmãdzli s-arãstoarã! S-cutreamburã tut loclu!
Murmintslji dishcljid poarta sh-pitrec pi-a lor fumealji
S-ljea parti ca ‘nãoarã di-avrigãra di foclu
Iu sh-si-ncljina pãpãnjli-nviscuts tu stranji nali!

Aushlu Pindu-ascultã! Murava-i aspãratã!
Moscopolea-ù dishteaptã, pi Shipisca, pi-a ljei sor!
Tuts vulturlji di Lunca sh-di Grabova sutsatã
S-duc Gramustea sã-lji dzãcã tsi s-fatsi pi Tomor!

Cu vuzvali sh-căciubi Băiasa-i âncăreată
Di-aushlu Pind' s-li-arucă tu-“Amarea blăstimată”
Talazili sã-lji pingã, s-u measticã, s-u batã,
S-acăchiseascã Roma cã-i “dada mult' căftatã”!

Aoa, la-aist' foc mari, tuts mortșãlji s-adunarã;
Tuts gionlji tsi-alumtarã tri farã sh-tri tinjii,
Shi căpidan Cacioni tu mesi lu băgarã,
Sh-dit gura-a lui vrea s-aflã disi-i Dodona yii!

Un sem Cacioni featsi, tuts s-ashtirarã-mpadi;
Cu boatsea-a lui - cilechi - el greashti: Frats Rãmãnji!
Tomor, tu-aestã noapti shi-Atsel-di-Analt', nã deadi
Iznã, cã bãrli tuti, nipots shi strã-pãpãnji,

S-yinim aoa, tu casa-a mariljei Prifteasã,
Ta s-u-ntribãm pi nãsã ti Fara rãmãneascã,
S-nã dzăcã cu-a ljei gurã, cu limba-a ljei *aleasã*,
“Disi-a s-yinã Roma tu muntslji-a noci s-Domneascã!”

Tu muntslji-a noci iu itsi cupaci shi-ari mirmintlu,
Aoa iu iarba tutã-i udatã di-a nost' *sãndzi*,
Aoa, iu tuts u-ashteaptã, iu-adastã apa, vintlu
Iu “*Terra Valachorum*” al Tsezar sh-Pompei plãndzi!

Aoa, iu mults' chirurã, cãnd' s-alumta cã s-facã
Cuibair tri fumealji pit gremuri sh-pishtirei
Tomor, Murava, Pindul shi-Olimbul nu pot s-tacã,
Elji shtiù cã Nãsã, Roma, fu Doamnã pi-a lor cljei!

Shtiù vãljuri, pãduri, dzenuri, pãdinji, fãntãnji, rãuri,
Cãtã sãndzã! Tsi lãcrãnji virsarã-aoa Romanjlji!
Shtiù puljlji, plasea tutã, cã-aoa iu ira mash hàuri
Rãmãnlu ti-a lui casã s-bãtu cu tuts pãngãnjlji!!

Shtim noi, vulturi dit munts', cã nu cursuiam *sãndzi*
Atumtsea, cãnd' crãshtinjlji la noi căfta-agiutor;
Ashã fac sh-para-nipotslji, tri-inima tsi plãndzi;
Lucreadzã, s-bat, s-alumtã, u-ascapã sh-nãshi cher, mor!!

Shtiù tuts atselji tsi vrurã cã fara-a noastã s-hearã,
Cã nu shi-aplicã frãmtea vãrnoarã ti-a ljei banã!
Shtiù sh-dushmanjlji di-azã cã-atselji tsi-lji ascãparã,

Di-a Turcului singiri “tsănea tu mănji cărbana”!!

Sh-ca-nturnumintu Gretsłji, făr s-aibă dip rusheni
Nă-aù scrisă, tu-a lor carti, cà him di-a lor păpănji,
Sh-la lumea tut s-alavdă, cu noi, cà pit Dirveni,
‘Lumtam mash ti-a lor soi, sh-vărnoară ti Rămănji!

Shi-aestă fu itiea di vãncljimai aoatsi,
Cà, pănă sh-muma-a noastă di năshi easti-avinată.
S-u părăsim Dodona s-nă spună cu-a ljei boatsi,
“Disi pi-aestă lumi avem sh-noi dadă sh-tată!”

.....
.....

Un fum lai sh-gros s-analtsă! Tsiva di foc nu s-veadi,
Tuts gionłji s-ljea di mănă shi-ashteaptă sem si s-facă!
‘Nă ploai di cinushi pi capitli-a lor cadì;
Sum năshi trambură locu! Birbilju lo cà s-tacă!

Dit loc easi Dodona, cu perlu-a ljei alb’-cair,
Cu fatsa-lji sufrusită di njiljili di anji;
Pit mănji treatsi mărdeali di bană un lung’ bair;
Sh-mutrita lji-arămăni pi-avdzătsłji căpidanji!

-“O sufliti di anghilji! O Fară vluyisită,
Tsi-arăspândit harauuă sh-ghineatsă pristi loc,
Di-aseti xenłji creapă cà-avets ună Ursită
’Nă Miră tsi vă scrisi s-bănats cu cântic sh-gioc!

Shtiù dorlu tsi vă pimsi, s-yinits tu-aestă noapti,
Să stats tu casa-nji pustă di oaminji agărshată!
Armătuladz cu-anami, li shtiù a voasti fapti!
“Tri crutsi sh-tri tinjii multu-avets sândzănătă!”

Voi featsit ca Elada un vint’ chischin s-adilji!
Cu sândză-a voastă-arshinea lj-fudzi di pi-a ljei fatsă!
Sh-ca ti-nturnumintu ea vãncljisi tu sclăvilji
Cà, lumea “vroară s-nu-avdă cà u tsănut âmbratsă!”

Voi lj-lunjinat măduà, lj-mutat shi-a ljei mărăzi!
Voi, Ioryi Zalacosta, Riga Fereù, Cristali!
Ahile-Apostolaca, Valaoriti, Pantazi!
Cu zborlu sh-peana-a voastă lji-umplut tserlu cu steali!

Voi, Dumba, Sina, Arsachi, Averof cu Sturnara,
Mishicu, Hagicosta, Penicu cu Tushitsa!
Cu-a voastă-aveari featsit sh-si-nvească “dicunjara”
Sh-ca doară năsă-n casă vâ pitricu mulitsa!

Avdz', Griva, Dracu, Mushu, Hashiotti, Caciandoni!
Cu numa-a voastă Gretsli di-alâvdâciunji sâ-ncarcă!
Coleti sh-Zalacosta vidzură tsi pironi
Vâ hipsi tu-a vost' suflit Elada “dada nearcă”!!

Ti Cionga, Caraiscachi, Geavela, Bucuvală,
Ti Nicu Ceara, Zidru, sh-ti Costa Lipinjotlu
Sh-tiranlu-Ali-Pâshàlu nu cutidza cu-apală
Sh-si-aproachi ma, totuna căfta s-află prudotlu!

Atselji tsi vâ vindură, o căpidanji cu-anami,
Sh-tsi vâ chisară mănji sh-cicioarli tu bădrumi
Ira di-atselji tsi vrură că-avdzăta Rămănami
S-nu mută caplu vroară! sh-si-astingă di pi lumi!!

Ma, Fara-a voastă-avdzătă nu moari! că lji-u dată
S-băneadză ca ‘nă doamnă tu Pind’, Olimp sh-Tomor
Sh-va s-veadă multu-agonjea Elada blăstimată
Că, tu-armăneshtli locuri mash Roma-a s-aibă zbor!!

Că Roma-i muma-a voastă! sh-mash năsă lu-ari-ndreptlu
S-ursească-a ljei fumealji! Tut Roma-i sărmănitza
Tu cari s-ligănară păpânlji-a noci! La cheptlu
A ljei nu va s-cuteadză un xen s-vă fură ljitsa!

Turnats-vă, gionji cu-anami, tu-a voastă casă-amută
Că dzuua mult' căftată tră cari plăng' Rămânlji
S-aproachi ca ‘nă doamnă, tu naùli-i ânviscută
'Nchisi s-lă-ndreagă casa s-lă vindică tirânlji!

Tut năsă va li scoată, dit groapă-a voasti oasi,
Sh-cu vrearea-a ljei di dadă, car' sh-cănoashti hiljlji,
Va s-veadă ta s-vă ducă tu munts' la-a voasti casi,
La-a voasti hori musheati iu căntă mash birbiljlji!

Că Roma, nu-agârshashti pi-atselji tsi s-vătămară
Ca-armătuladz tri crutsi! Pi hiljlji tsi cădzură,

Fâr s-cursueascã sãndzã, curbani ti-a lor Farã
Va-lji ‘scapã dit sclãviljea-a “nearcãljei tsi furã”!

Ficiorlji-a melji! Turnats-vã! cà boatsea tsi dishteaptã
Tu Pind’, Olimp, Murava sh-Tomor, para-nipotslji,
S-arãspãndi ca vintlu; sh-cu ni-arãvdari-ashteaptã
Cà s-yinã dzuua mari s-vã cãntã pi voi totslji!

Shi-atumtsea nu va s-poaatã vãr grai s-vã furã somu
Cu limba-a lui di shearpi, cà hits di-a lui “pãpãnji”
Cà Roma, dada-a voastã, ari s-pitreacã Omu
Sã-lji dzãcã tsi-ari s-patã ma s-furã pi Rãmãnji!!

Dodona, tu-aistã noapti, ti tuts vã featsi vrearea
Sh-vã gri, cum grea sh-altoarã la-altsã, pi ningã foc.
Turnats-vã hilji acasã! Mutats-vã minduearea!
Cà Rãmãnamea vroarã nu-a s-hearã di pi loc!”

.....
.....

S-analtsã pira mari! Dodona-i nividzutã!
Giunamea, bãri, bãri, tu focu-ncunjeat di fum,
Ãshi scuturã ghiderli cu cari fu bãtutã
Tu banã sh-dupã moarti cà s-ardã! s-facã scrum!

Ma, ninti cà hãryiea pi muntli Pindu s-veadã,
Ma ninti cà birbiljlji s-dishcljidã gura-a lor,
Hãrioshi pi tser s-analtsã-al Toli Cacioni ceatã
Di-atseali tsi vidzurã shi-avdzãrã pi Tomor!!

Ashà va s-hibã!

Tu-unã dimneatsã,-n dzari, tu dzuua di-Alunar
Cãnta dit fler sh-cu boatsi un gioni picurar!
Cãnta cu sultãnatã, cu pirã, foc sh-cu dor,
Analt’, tish pi mãgula-a muntlii Tomor!!

-O! Dada-a mea, mult’ scumpã! O! Mizuchei vrutã!
‘Nã palmã di-a ta fatsã, nu-ù daù pi lumea tutã!
Eshti bunã, cãlduroasã, dadã-mplinã mash di njeari!
Pãpãnjli ti-aù tsãnutã tish ca ‘nã Doamnã mari!
Eshti stulisitã ghini tu-amalumã shi-asimi
Di mardzina di-amari, pari tish ca ‘nã chilimi;

Pari tish ca vāsiloanji cu-a tali dedz di masinji
S-hrāneshti pi tuts crāshtinjlji pi dzālili di preasinji!
Un nor, tsā si-anvārteashti, cu grāndinā sh-rufei,
Un nor cu vint' sh-furtunā tsi frāndzi sh-ports' cu cljei!
El caftā s-urfāneadzā gārdina-ts multu-avutā,
S-ti facā s-jileshti ma mult' di lumea tutā!
Nu vrea cà-a tāl tser s-hibā nalbastru sh-plin di steali!
Nu vrea tsā cadā turmi di oi, ni erghelii,
Pi-a tālji ficiori vārnoarā nu vrea sā-lji veadā yii!
El, va cà ta s-ti neacā s-tsā-aspargā mushuteatsa,
S-arupā ponji sh-lilici, va s-ts-u-alāxeascā fatsa!
Cà, tut tsi easti putrid: - cāciubili shi-arina
Sā sta pi-a ta virdeatsā, s-ti sugā muhla sh-tina!

O! Mizuchei scumpà! O! loc multu-ayisit!
Dishteaptā-ts hiljlji!-ntroarā! sh-dzā-lā: “nimal durnjit!
Sculats cà, vini oara ta sā spunets la lumi
Cà, sh-voi avets ‘nā dadā! cā sh-voi avets shi numi!
Nu vā-alāsats s-vā calcā, s-vā-ngiurā, s-vā-agudeascā
A tselji tsi nu-aù ni-ndreptlu, ni fortsa s-vā urseascā!
Ligats-vā tuts ca unlu! sh-cu inimā lucrats
Sh-rupets a meali heari dit funji s-mi dizligats!
Nimal sclāviljea lai! Pān cānd' cu gura-ncljisā!
Avets sh-voi unā Mirā sh-tu cartea-lji vā-ari scrisā
S-bānats ca oaminji liberi, nu sclayi la bācātari!
S-bānats ca domnji-acasā! vārnoarā huzmicheari!”

O! Mizuchei vrutā! O! Soari māyipsit!
Pitreatsi-a ta lunjinā shi-a tàù vintu-upārit
“Anaparti di-amari” la Muma-ts hārioasā,
Shi dzā-lji: - S-ti ljea-acasā, icà s-tsā-adarā casā!
Cà lumea s-nu shi-arādā di tini, di-a ljei hilji
Cà duts ‘nā banā rauuā, ‘nā banā di sclāvilji!
Sā-lji dzāts cà-a ta fumealji ma scadi an cu an
Avlona, Birat, Durus, Tirana sh-Elbasan!!
Sā-lji dzāts, o Mizuchei, cà sh-tu Fearica-alāvdatā
Iu nu cutidza s-intrā ‘nā urmā nicuratā,
Sā-lji dzāts cà az' nu s-avdi tu optu sut' di casi
Musheata limbā-al papu! Rāmān curat nu-armasi!
Dzā-lji, vrutā Mizuchei, cà s-yinā s-ti mātreatsā
S-tsā veadā grendzli tuti cà loarā s-putridzascā.
Dzā-lji s-yinā cama-ntroarā fimealjili s-tsā-ascapā
Cà murli,-aproapea tuti, di multu loarā s-creapā!!

Shi-ashteaptă-ù cu harauù! cà nãșã tsã-i ‘scãparea!
-“*Di mult’ pãpãnjli-aù dzãșã, cà nã disparti-amarea*
Di-atsea tsi nã fu dadã, sh-cà oara ari s-yinã
Cà, nipoì la-a ljei bratsã fumealjea ta sh-si-ncljinã!”

La-aisti zboarã sh-veadi diparti ‘nã lunjinã
“Aroshi, albã, veardi sh-tu mesi - crutsea-mplinã!”
U veadi cum s-alasã ca Doamnã, ca Sultanã
Pi scumpa-lji Mizucehei sã-lji vindicã-a ljei ranã!
Cu oclji-mplinji di làcrãnji mutreashti cãtrã Soari
Cum s-dutsi, cum s-ascundi cãti putsãn, cum cheari!
Ma, picurarlu shtii cà Soarli nu sh-si cheari
Ti totãna, sh-lo s-doarmã pi-un cãpitãnj-pãrnari!

Dinãoarã acãtsà s-batã un vint’ curat, aratsi,
Un vintu-mplin di-anjiurizmã. Cupiea tutã tatsi!
Mash dedzli cu-a lor frãndzã s-apeacã, canda s-frãngu
Semnu-i ca ti diznjirdari tri oaminjlji tsi plãngu!

Pãnã cãndu...

Pãnã cãnd’ tut cu sclãviljea!
Pãnã cãnd’ s-ti-urseascã altsã?
Spuni-nji frate, Mizucehare,
Frãmtea-a ta cãndu-a u-analtsã?

Ia dishteaptã-ti ca gioni!
Nãmal tut stãtushi pi som!
Cà, Atsel-di-Analt’ ti featsi
Ta s-bãnedz sh-tini ca om!

Ia xifã-ti di singiri!
Nu cu mãna tut pi cheptu!
Cà, tu-a tali vini curã
Sãndzã bunã, geanlu-aleptu!

Nu-ts undzeashti s-aplets caplu,
Cà eshti hilj di vãsãlje!
Muma-a ta ãi marea Romã
Cari tuts lji-nzãnuclje!

Nu ti-alasã, Mizucehare,
Bana tut ca-aslan s-u fats!

Ocljilji làts-lji s-fugã tearea
Cà-ai s-vedz multi mushutets

Mizucheia-a mea!

Schinji, urdzãca, Mizucheie,
Sh-rudzlji sãndzãna-a ta fatsã!
Sh-hiljlji-a tãlji sta pi durnjeari,
Canda-s lãndzits tuts di njeatsã!

Nu lã-i dor ti libertati?
Ti lunjinã nu lã-i dor?
Nu vor nãshi, sã-nveatsã carti?
S-cãntã sh-mash pi limba-a lor?

Arusheni nu lã easti,
Cãnd' nãshi - hilji di màri ljiundari -
Sta cu capitli-aplicati,
Tish ca sclayi, la bãcãtari?

Dzã-lã, scumpã Mizucheie,
Cà, tut loclu tsi-l lucreadzã
A lor fu, easti shi-a s-hibã
Ca Rãmãnji macà s-bãneadzã!

S-vreari Dumidzã s-ti-ascultã,
Mizucheia-a mea musheatã,
Pristi lumi nu-ari s-hibã
'Nã gãrdinã ma-ncãrcatã

Di lilicili, di virdeatsã
Sh-di ponji dit gãrdina-a lor!
Shi-anda-a s-yinã oara Roma
S-ti ljea-mbratsã, pot cà s-mor!

Tish ca mãni... *)

Picurar! Di cãndu-i lumea, di-anda Plasea pulj ti featsi,
Peana trã tsi u-ai smãryitã? Boatsea-a ta trã tsi-i aratsi?
Trã tsi, cãndu-azboiri, ocljiul cãtrã-nghios ts-si-ncrufuseashti?
Pi la Soia-a ta ai spusã, disi vãr dor ti tucheashti?
Nacà puljlji-ts, picurare, vãr lai vultur tsã-lji furà?

Icà nacà-a tàù cuibair vầr vintu zur lu surupà?

Nu jilea, o picurare! Di-a ta tihi nu ti plândzi,
Cà, furtuna-anda s-dizleagã soi-di-soi di oarghiri frândzi!
Nãsã nu shtii ta s-aleagã! A ljei, tut tsi-lji easi-n cali
Bradz, ljianurã, schinji, lilici, li suflã tish ca pi palji!
Pri iu treatsi lji-arãseashti s-nu-arãmãnã pi cicioari
Nitsi-un hir di iarbã veardi! Pri iu calcã Plasea moari!

Nã-i scriatã, o picurare, nu s-avem mash joc sh-cãntari!
Cum li hunupsim pi buni, ashà s-hunupsim sh-pi-amari!
Nu him dats pi-aistã Lumi s-avem banã nicurmatã!
Cãnd' ti mindueshti tri ninti, minduea-ti sh-tri turnatã!
Lasã-ù ponda-nvirinari! Agãrshea-lji pi-atselji chiruts!
Tish ca mãni, picurare, va s-ai puljlji cama vruts!

*) Tu manuscris u-aflãm cu titlul Picurar (Nota ed.)

Avdi-nji plãngul, o Doamne!

'Scãpirats niori di-ndzeanã!
'Scãpirats! Bumbunidzats!
Cu rufeili-a voasti, ranã
Pristi loc voi s-alãsats!
Pi-a mea hoarã, tish ca shoput,
'Lãsats làcrãnjli s-vã curã,
Cà, di-anda nu s-avdi cloput
Giocu sh-cãnticu chirurã!

Cucuveauuã, blãstimatã,
Noaptea tutã s-nu-ai rãpas!
Boatsea-a ta din casã-n casã
S-da la njic sh-la mari-n glas
Cà s-aproachi oara s-chargeã,
S-fugã dit aesti locuri
Tuts a tselji, cu stranji albi,
Tsi bãna cu cãntic sh-giocuri!

Voi, pãduri di bradz sh-ljianurã,
Truplu-a vostu nu vã-ahãrzashti!
Di-anda s-dusirã cupiili,
Sãndza ljea di putirdzashti!

Nu-avdzāts cānticlu-a birbiljlui,
Cà, cu dzuùà ma s-astindzi?!
Nu videts shi-apa dit rāuri
Cum ca lacrāma s-prilindzi?

Mash nāpārtits s-trag azvara!
Iu pāshtea ‘nāoarā njeali
Tru loc s-ts-easā cānji dininti,
Azā,-aḡrimea ts-easi-n cali!
Trā-atsea, Doamne Dumnidzali,
Avdi-nji plānglu-a meù tsi-ts fac:
Fà, cà shi-oasili dit groapā,
A tsilor di mult’ tsi tac,
S-nu-arāmānā tu-a mea hoarā,
Fār di strā-nipotslji-a lor!
“Cà, nu-i ranā cama mari
Cānd’ cu xenjlji mortslji mor!!”

S-nu pistuseshts’, o moarte...

Fudzirā!... Hārāsea-ti o mārāte, hārāsea-ti!
Dishcljidi laea-ts poartā, cà azā, sānātati,
Virdeatsā, ponji, lilici va s-cadā tu-a ta mānā!
Ia cljeamā-ts soea-ntreagā, ia caljeamā-ts-u s-lij tsānā
Atselji tsi nu vor s-intrā tu casa-ts muhlidzātā,
Tu casa-a ta di-iu vroarā ‘nā boatsi nu-i avdzātā!
Ti ved, afurisitā, cum giots sh-cānts’ di harauùā,
Ti stuliseshts’ tu nauùā tish ca ‘nā-nveastā nauùā,
Shi-ashteps ta s-badz cārunjli, cārunjli-ts afumati,
Cu māna-a ta lāvoasā, pi frāmstāli curati!

S-nu pistuseshts’, o moarte, cà va nā sets fāntāna
Cu gura-ts farfanjeacā! Nu dutsi dor Rāmāna
Ti-atselji tsi yin cu tini, cà vatra lj-easti-mplinā!
Niorlji tuts din lumi, a soarilii lunjinā,
Cu truplu-a lor cātrani nu-a s-poață ta s-nā chearā!
‘Nā shcāmbā-arucutitā tu vali nu-a s-asparā
Pi-un munti-analt’ di shcāmbi! Ashi cà sh-Rāmānamea,
Tu-aestā mintireaji shi tu-alti hāljiuri, ‘namea
Nu va-lji si-astingā vroarā! Fumealjea-a ljei lji-u mari!
Atsel tsi-i dat s-alumtā, di moarti nu s-aspari!

Suschirarea-a mea

Iram avuts 'năoarã noi
Ma, azã him fãr vatrã!
Prit munts', nu s-ved cupii di oi,
Nu s-avd' ni cãnji s-alatrã!

Geadeili tuti sãnt' irnjii!
Ca moarti s-par livãdzli!
Cà, nu-s cãrvànji, ni herghelii,
Chirurã tuti prãvdzli!

La shoput azã, cãntic nu-i,
Ni joc di feati-n hoarã!
Niholu lai a zghecului
Sã-ncarcã di pumoarã!

Pãdurli plãng', jilesc' Rãmãnji!
Cà, nu-s cupii s-li pascã.
Di jeali, shi-apa dit fãntãnji,
Acatsã sã sturcheascã!

Aurã rãùlu lãhtãros,
Sh-cutruburã-a lui cheali!
Tut trupu-a lui i lãngãros,
Di cãnd' nu-adapã njeali!

Bãrbatslji fug, doi cãti doi,
Tu xeani, mult' diparti!
Muljerli-a lor plãng' sh-tu-arãzboi
Tsas savanlu di moarti!!

Picurar Mizuchear

'Nchiseashti Mizuchearu
Dimneatsa tu hãryii,
Ta s-ducã la pãshuni
Musheata-a lui cupii.
Un crig tsãni tu mãnã,
Di-anumira tãmbarea,
Tsã pari cà-ai dininti
Cãldura shi-arãcoarea!

I-nvirinat mǎratu!
Ca lǎndzid i tu fatsǎ
Cu tuti cǎ-ari “njilji”
Nu-lji vedz vǎrnǎ ghineatsǎ!
Un dor tut ma-l tucheashti
Sh-rihati nu lu-alasǎ
Cu dzuà-l ‘ngǎlbineashti
Di cǎnd’ fudzi di-acasǎ!

Di cǎndu-alǎsǎ locu,
Iu nǎs avu criscutǎ,
Lj-si pari cǎ va-l mǎcǎ
‘Nǎ mindueari-urutǎ!
Nu-i dzuuǎ tsi s-nu cǎntǎ,
Cu jeali cu fluearǎ,
Pi-atselji tsi cu giunatic
Trǎ Farǎ s-vǎtǎmarǎ!
Nu-i dzuuǎ a s-nu plǎngǎ
Ti scumpa-lji Mizuchei!
S-nu-ù plǎngǎ tihea-lji lai
Rǎnitǎ di rufei!

Cu frǎntea-lji aplicatǎ
S-alinǎ-nsus, pi munti.
Sh-di-aco, mǎratu,-adastǎ
Sh-si-adarǎ vǎrnǎ punti,
S-poațǎ ninga ‘nǎ oarǎ
Sh-si ducǎ iu lu doari!
Adastǎ, cǎntǎ,-uhteadzǎ,
Pǎn’ cǎndu soarli cheari!
Sh-mutrita lji-arǎmǎni
Cǎtrǎ tu scǎpitatǎ,
Aclo, iu-i Mizucheia,
Yishtearea-lji alǎvdatǎ!!

Njeadzǎ-noapti*
(fragmentu)

Njeadzǎ-noapti-i! Daùsprǎdzatsi -
Asunǎ satea di pi mur.
Nu-am vǎr om pi nǎnga mini.
Nj-yini s-plǎng’, s-zghilesc’, s-aur,

Cà di-nsus, di pi dāvani,
Ănji si pari canda-a s-cadă
Pi-a meù cap ‘nã grendã mari!
Nu-am ni tatã, nu-am ni dadã;

Nu-am vār sots tu-aestã oarã,
Sã-lji spun hala tsi mi doari,
Sã-lji spun inima-nji mãratã,
Cum s-tuchashti di-arãvdari...

Tut tsi s-minã pi tut loclu
Ari-ndrepturi, ari sh-numã;
Mash pi mini, pãngãnitlu
Va cà di cu yiù s-mi zgrumã!

**) Puiziea-aestã nu u-aflãm tu caetlu cu manuscrislu-al Babu.
U-aflai tu Rev. Desteptarea, Anlu 2, num. 7(16), Lunar 1991.
S-pari cà d-l Hr. Cãndroveanu va s-hibã un di-atselji tsi sh-li
mintirã dzeaitili di nu suntu mult di frãnzãli-a manuscrislui.
(Nota ed.)*

A ljei

Cãlduroasã sh-mult musheatã ira dzuua hrisusitã.
Cãnd’ ti cunuscui pi tini, fliturã di Primãvearã -
Cu-a tàu per, galbin - flurii -; cu cusitsa-ts displitã
Sh-cu-a ta boatsi ca di anghil, când’ cãntashi pi ninga searã!

Dit minuta hãrioasã, io ti-avegljiu ca un foc mari
Cum s-aveglji cu-ngãtani scumpa-a ocljilor lunjinã!
Voi cà s-mor pãndar tri tini; sh-pãnã cându-a s-am suflari,
Perlu-ts galbin ca fluriea tutã eta voi s-mi-avinã!

Eshi nafoarã, vrutã

Tserlu-i ‘mplin di steali, vrutã,
Sh-luna easti-mplinã!
Fãr di tini, Plasea tutã,
Nu shtii ta sã-ncljinã!

Licuricilji tuts, s-dishteaptã,
Vor di zbor ta s-sheadã.
Pristi tut elji fac lunjinã

Alagã s-ti veadã!

Cheatrafiljji, cu-a lor boatsi,
La un loc s-adunã;
Elji ti-ashteaptã s-yinji aoatsi
S-cãntats dipriunã!

Scoal-ti, vrutã! Eshi nafoarã!
Yinu-a priimnari!
Eshi purumba-a mea, azboarã
S-nã zburãm ti vreari!

Eshi, pãnã-ari pi tser Lunã
Sh-ninga nãsã steali!
Eshi ta s-nã-ncljinãm dipriunã
S-ascãpãm di-arali!

‘Ncljinarea-a mea

Vint’ curat di Primãvearã;
Vint’ ‘ncãrcat di sãnãtati,
Tuts atselji tsi nu vor s-hearã;
Tuts tsi-aù vinili uscati!
Vor s-u-adilji-a ta suflari
Cã lã-aduts sãndzã pi fatsã,
Sãndzã caldã fãr sudoari,
Sh-sãnãtati tu-a lor bratsã!

Cãnd’ s-trets calea toarã capu
Sh-pi la mini vint’ cu banã!
Cã-a mea inimã-i ca dzeanã
Fãr di iarbã sh-di lilici!
Cãnd’ sã-nji suflji, vint’, voi s-yinã
Pi-a mea fatsã sãnãtatea
Tsi-nji fu suptã di ‘nã-alghinã!

La gãrdina di ‘nãoarã

Ma-ts ved zveltul trup dininti,
Shi-a tãlji oclji cum scãntiljeadzã,
Ti tricut nji-aduc aminti
Sh-darlu ocljiu ljea di-nyeadzã!

Canda ti ved: tu gârdina,
Iu noi noaptea nã priimnam
Sh-iu pi frâmtea-a ta musheatã
Licurici io tsã-alicheam!

Sh-când' mâratslji licurici
Fatsa shi-oclji lunjina
Di pi oarghiri pitrunichi
Cu vidzuta ti mâcea!

Ti mâcea cu-a lor vidzutã
Sh-njilji di steali di pi tser!
Sh-vintu scutura cu vreami
Pi-a tål cap lilici di mer!

Njiurizma di trandafilu,
Manusheachi, trândãlinã,
Sh-gura-a ta - izvur di njeari -
Mi tsânea sclav tu gârdinã!

Cãti ori cu vreami-n cali
Doilji noi, ma s-nã-adunãm
"La gârdina di 'nãoarã"
Tu-a nost' suflit s-nã-ncljinãm!

Tsicara cà anji tricurã

Tsicara cà anji tricurã
Di-anda vrearea nã-ù loarã,
Io, iara nji-aduc aminti
Ti-ayinjea di stri hoarã!
Ti ayinjea iu, la-aumbra
Di curpan nã ascundeam,
Sh-iu, cum sã-ntricã purunghilji
Ashà shi noi nã-ntricam!!

Tsicara cà anji tricurã
Di-anda nu-am a ta mănã
Io, iara nji-aduc aminti
Ti shoput, ti fântãnã!
Ti shoputu, iu doilji

Nădzeam ta s-umplem apă
Sh-iu multi sh-mults', di-aseti,
Căt nă videa loa s-creapă!

Tsicara cà anji tricură
Di-anda nu nă-avdzâm zboru
Io, vroară tu-a mea bană
Nu-a s-agârshescu-uboru
Iu mi-acljimai cu vreari
Tu noptsli făr di Lună
Sh-ti cari njilji di steali
Pot multi ta sã spună!!

Tsicara cà anji tricură
Di-anda nu nă-adunàm
Nj-si pari shi-ază, vrutà,
Cà doilji nă priimnàm
Pi dzeana-atsea, iu tumba
Di manushachi ts-tesh
Sh-iu-nji discârcai tut focu
Di vreari, la cireshe!!

Tsicara cà anji tricură
Di-anda nă dispărtsâm,
Tu inimă, tu suflit,
Anjlji tricuts lj-căftàm!
Sh-videm, tu vetea-a noastă,
Sum a cinushiljei spură,
“Cum ardi shi-ază vrearea
Tsicara cà anji tricură!!”

Ânji pari-aràù

Ti cunuscui când' irai feată,
Irai 'nă trandafilă!
Ază vrutà, când' ti ved märtatã,
Ti tihea-a ta nji-u njilă!

'Nă lilici, cum irai tini,
Lipsea s-hibă-adăpată!
Ază, când' ti ved uscată, nj-yini
S-tsã plâng' musheata-ts njeatã!

Pi fatsa-a ta nu-i sãnãtati!
Sh-viddearea tsã si-astimsi!
Ma ghini s-astindzea-atsea sati
Tsi, tu-a lui mãnji ti pimsi!!

Shtiù cà mi vrei dit suflit

Shtiù cà mi vrei dit suflit, featà
Ashà cum ti vream sh-mini
Ma... calea-a noastã-i dispãrtsatã
Sh-dip nu nã pari ghini!

Nu-i dzuuã tsi s-nu ti-am dininti
Shi s-nu-ts daù diznjirdari
Cà tini sh-tu som mi-aduts aminti
Cu cãti ‘nã bãsheari!

Di cãti ori ti-am acljimatã
Cu vreari nji-ai vinitã
Tsicara cà eshti dipãrtatã
Io, ti-am pãn tu-apiritã!

Shtiù cà mi vrei dit suflit featà,
Aestã u shtiù ghini!
Anda dorm nu-i noapti - pri njeatã -
S-nu eshti pi ninga mini!

Ningã-a ta icoanã vrutã

Budza-a ta ca ‘nã cireashi! Gura-a ta ca ‘nã cutii!
Fãtsli-a tali albi-aroshi, ‘mplini, tish ca dauuã meari!
Scãlisitlu sin di marmur shi-ocljia-a tãlji - lunjinã yii -
Vetea nji-u-mbitarã featà shi-ù ligarã di-a ta vreari!

Cà ti vream, nu-i amãrtii! Cà ti cãnt’, crimã nu fac!
Nu-i ashà cà, vãr nu poati cà s-mi-ntheadicã s-yisedz?
Cãnd’ mi-aflu ninga tini featà, nu pot cà s-nu gresc’, ta s-tac!
Ningã-a ta icoanã vrutã pot s-mi-ncljin, s-u bash, cutedz!!

Perlu-a tãu sirmã-flurii!

Cum ts-vidzui, ti-ntãnjea oarã, fatsa-a ta, - vreari curatã -

Oclji-a tãlji, - lunjinã yii -, truplu-a tàù - gãrdinã, hari -
Mi bãgai pãndar tri tini, ta s-ti-avegljiu, s-nu hi furatã,
Cà, irai njicã ma,-a tàù suflit, ascundea yishteari mari!

Ti-avigljeam, s-acreshti, purumbà, vãr vimt' ràù calea s-nu-ts talji
Ti-avigljeam cà nji-ira scumpã sh-vrutã sãnãtatea-a ta,
Sh-cu cãt nji-acrishteai, moi featã, mi tsãneam di tini scalji!
Vream sã-nji hi, cu trup cu suflit, stup di vreari! bana-a mea!!

Tini, oclji-a tãlji, mutrita-ts, mi hrãnea, nj-dãdea nãdii
Cà nãdiea-a gãrdinarlui cãnd' di poami ponjlji-s 'mplinji -
Boatsea-a ta, di anghil, featã, tu cari nj-dideai milii
Nj-dzãsi: - Duri! nu mi veaglji, cà pi fur nu pots s-lu-avinji!

Cà tri mini tini eshti furu; sh-nji-arãseashti fur ahtari!
Ljea-mi, sh-du-mi iu s-vrei gione! Sclavã voi s-tsã hiù tu banã!
Fur ti voi ca s-hi tri mini; sh-di fureasca-a ta bãsheari
Nu va mi disparts' vãrnoarã! Va mi fac fliturã, peanã!

Ljea-mi fure, cà, tu hoarã, alt' ca tini nu bãneadzã!
Ta s-mi ducã iu nji-u doru! Tini nj-cunoshti calea ghini!
Ljea-mi sh-du-mi tu-a ta casã iu, ca Soari, lunjineadzã
Oclji-a tãlji mash tri-a meù suflit! Ljea-mi! Du-mi iu s-vrei tini!

Dzuòa, noaptea, mintea-nji featã, ninga mini tut ti poartã!
Ninga mini, tish ca vintu nividzut, vetea tsã-azboarã!
Pi loc, cãt s-bãnedz, ti-am vrutã! Vrutã-a nj-hi sh-cãndu-a s-hi moartã!
Perlu-a tàù, sirmã, flurii, nu va lu-agãrshescu vãrnoarã!

S-nu-aflji rãpas tu lumea largã

Ah! 'nvitsai cà vrei shi altã, fãr s-ti mindueshti la mini
Cà ti-ashteptu, di-anji di dzãli, tut cu focu di ma ninti,
Ãnji bãgashi lãngoari gione, cãndu nj-dzãsirã sh-vitsini,
Cà ti priimnji, zburãshiti cu nãsã, sh-cà-ù vrei cu tutã minti!

A ta inimã njiloasã; gura-a ta cu buni zboarã
Cum di s-featsi-ahãntu-arauuã? Iu tsã-i imira videari?
Tsi blãsteami? Tsi arali? Tsi mãyii mintea ts-u loarã?
Tsi fãntãnã fãrmãcoasã ti muri cu-a ljei bicari?

Tsi nãpãrticã ti-arãsi di nu vrei ta s-yinji tu hoarã?
Agãrshishi pãrintsãlji, soea, ti 'nã featã cu fustani!

Pi shiguni, pi gunelã, li-alãsashi fãrã s-ti doarã,
Sh-vindushi, ca aspart' di minti, portu sh-buna-a ta cãrvani!

S-ti-agudeascã, ca rufeia, amãrtiea-a tsea tsi-ai faptã!
Dzuua tsi ti hãriseashti sh-ma u-ashtepts' cu ni-arãvdari,
Si nu-aputs s-u vedz cu oclji! Moartea, Moartea s-ti dishteaptã
Tu-a ljei casã-ntunicoasã fãr di vãrnã giudicari!!

Blãstimatã s-hibã sh-groapa-ts macà s-nu ti pidipseascã!
A lji lumi, s-tsã dinjicã fatsa, trupu, tut s-ti-aspargã!
S-nu tsã-alasã nitsi oasi! Sh-pulbirea voi s-tsã-aguneascã!
Apa, vintu, voi s-ti pingã! S-nu-ai rãpas tu lumea largã!

Blãstem mari sã-nji ti ljea!

Calea nji-u-astãljeashi 'nã searã cãndu,-ntri-apã - la fãntãnã
Mi dutseam, fãrã di soatsã - pistusec' cã nu-agãrshishi -
"Bunã seara" nj-dzãseshi dulsti, 'ntroarã mi-acãtsashi di mãnã,
Sh-cu vidzutã ca di anghil, ashà tini mi mutrishi!

Mi-mbitashi cu lishureatsã, cum sã-mbeatã Primãveara,
Di virdeatsã ponji, lilici sh-cãntits dulsti di birbilji!
Iram hãrioasã dzuua, hãrioasã nji-iram sh-seara
Cã, ti shteam aproapea,-n hoarã sh-cã, un vint' cu mini-adilji!

Pistipsii, pi-a tali zboarã, pi musheata-a ta videari,
Cãnd' cu ocljilji lãcãrmats gura-a ta nj-giura cã, vrearea
Va tsã hibã, tutã bana, suflit, inimã, yishteari,
Cama scumpã di pãrintsã sh-cama dulsti dicãt njearea!

Ashtiptam cu ni-arãvdari s-treacã anjlji-a tãlji di shcoalã,
Ta s-adram sh-noi doilji-n hoarã unã casã ca-alantsã sots.
Di-iu sã shteam, mini mãrata, cã-alti mintea vrea ts-u scoalã
Sh-cã va s-agãrsheshti giuratu; giurat cunuscut di tots!

Mi-alãsashi, ca cucuveauuã, dzuuã, noapti sã-nji plãng' Mira,
S-mi tuchescu, tish ca 'nã tsearã-asteasã,-aproapea di foc!
Frãmtea nji-ardi, blãstimate! Nji-ardi suflitu ca pira!
Cãdzui lãndzidã, caft' moartea s-mi-arãcheascã di pi loc!

Iu sãnt' diznjirdãrli-a tali! Iu tsã-i doru di ma ninti!
Iu tsã-i vrearea di 'nãoarã cari mini mi-mbita?
Trã tsi li-agãrshashi pi tuti? Trã tsi nu tsã-aduts aminti?

Trã tsi, gione, s-nu shuts capu? Nu fui mini vruta-a ta?

Iatsrãlji vor cà ta s-mi-ascapã, shi-a meù dor ma multu creashti;
Vor cà sã-nji da altã banã fãr di vini sh-fãr di sãndzã!
Tutã-a lor ânvitsãturã ti tsiva nu-nji ahãrzashti,
Cà, a mea banã nj-si shcurteadzã! Shcurtã-i tihea tsi va s-plãngã!

Dada, multi nji-avea spusã! mash pirmifi adãrati,
S-mi-afiresc' tu bana-nji tutã cà, pi lumi sãnt' sh-ficiori
Tsi tut vor cã s-ti hãrseascã mash cu zboarã avigljeati,
Sh-cà-ts da tseru cu-a lui steali! Tser acupirit di nori!

Nji-iram featã nishtiutã, featã ca tuti dit hoarã.
Ashtiptam sã-nji yinea dzuua s-mi mãrtam ca dada-a mea.
Nu shteam, tsi vrea s-dzãcã vreari, suflitu ca sã-nji doarã,
Dit minuta blãstimatã! "Blãstem mari sã-nji ti ljea"!!

Mash atumtsea va-ts dau a mea ljirtari!

Adu-ts aminti gione, - sciea tu cartea-a ljei -
Cum ts-mi fãtseam mutafi! Cum mi-ncljinam s-mi vrei!
Cum mi trãdzeam azvara, ninga cicioarili-a tali,
S-ai njilã, ti-a mea tihi, ti njeatili-a meali!

Sh-cum tini - om fãr suflit - dupã tsi-ts ded harauua,
Dupã tsi-ts ded cãldura ti fãtseshi gljets, ca neauua!
Dit gura-a mea, tri tini, la njic sh-la mari-n hoarã,
Cãftam s-easã totuna nai cama dultsi zboarã!

Sh-tini, - s-tsã seacã limba - nu-avushi dicãt 'ngiurari
Tri-a tsea tsi-lji fu mult' njilã s-ti veadã cu uhtari!
Tri-atsea tsi-shi 'ncljisi njeata, di cãnd' lji-ishashi dininti
Nu-avushi dicãt mash zboarã di un aspart' di minti!

Boatsea-nji nicatã tu lãcrãnji dip nu ti-nduplica
Nu vrushi s-mi vedz cu ocljlji sh-cãnd' fatsa nj-si usca,
Tish canda nu fushi tini fãntãna fãrmãcoasã
Tsi-nji fãrmãcã tut trupu! Fãrmac s-ai la-a ta casã!

Aladz s-mi vedz ca-altoarã - escu featã, bãrbat eshti -
Vrei, poati, cu-a ta faptã nipoj s-mi pligueshti!
Azã ti ved cà suschiri; ti ved cà nu-ai rãpas,

Vrei cà, s-nji-u spunji durearea, ljirtari s-cafts' s-ti-alas.

Ma, s-nu cutedz vārnoarã ti mini cà s-ti-aprochi
Cà, singur, cu-a ta mǎnã tricutlu va-l dizgrochi,
Sh-nu-a-ts parã ghini s-u vedz goalã, gulisheanã,
S-vedz rana tsi-lji featsishi tish canda ts-fu dushmanã!

S-nu vrei s-ti-aprochi di mini! S-nu-nji tindz' mǎryita-ts mǎnã
Cà, ti-agunii! Dit suflit u scosh numa-ts pǎngǎnã!
Pi numa-a tsea cu cari sh-tu som mi diznjirdam
Nu voi s-nji-u-avdã ureacljea! Æn casã nu voi s-u-am!!

Ma s-irai om cu mini, poati s-aveam sh-io njilã;
Ma, tini fushi un cǎni! Di tini nj-yini *silã*!
Cǎndu-azã, yinji cu lǎcrãnji sh-mi pǎrcãseshti s-tsã ljertu!
Ma s-vrei s-mi vedz 'mbunatã, tu pisã s-ti ved hertu!

Nu-aveam, noi, mini sh-tini, un Dumidzà pi loc,
Un Dumidzà la cari noi nǎ-ncljinam cu foc?
Atumtsea, trãtsi tini, Lj-cãlcashi dimǎndãciunea?
Ma s-vrei s-mi vedz 'mbunatã, di gushi leagã-ts funea!!

S-nu pistuseshti cà, feata chifloanji tsi u-adrashi,
Cu zboarã mǎyipsiti, ca pustã-apoi u-alashi,
Bãneadzã ninga cǎne! Nǎsã muri di mult'!
Aumbra-a ljei hiù mini sh-voi plǎngul cà s-tsã-ascult'!

Voi s-ved, pi loc, cum njeata-ts s-tuchashti ca 'nǎ tsearã;
Cum oclji-a tãlji lunjina shi-u cher, s-umplu di tsearã.
Sh-cãnd' sh-grailu-a tàù di shearpi dit gurã s-nu poa' s-easã,
Atumtsea, mash atumtsea va s-intru tu-a ta casã!

Cà voi s-ti ved mash mini! Mash mini s-ti zburàsc'!
S-mi-aproch s-ti bash cu vreaki fǎrã s-ti lǎhtãrsesc'.
Shi-a tsiea s-tsã parã cà hiù iara-atsea featã
Cari tsã-asculta mincina tu zboarã dulsi-ncljigatã!

Sh-cãnd' tini nu-a s-pots vroarã sã-nji zburàshts' ti vreaki
Atumtsea, mash atumtsea va-ts daù a mea ljirtari!!

Va s-yinã sh-dzuù-a-a tsea

Featà, cari-ncljidz cu vreaki tu-a tàù trup 'nǎ lumi nauùã;

Featà car' nji-ascundz' tricutlu fãrã ta sã-nji dzãts vãr zbor;
Cãnd' ts-ved oclji-a tãlji dininti sh-mutresc' drept tu-a lor scãnteauuã
Dit nãshi easi mash ljirtari; multi nj-gri lunjina-a lor!

Cãt di-aproapea nj-eshti moi vrutã sh-cãt dipartiãnji si pari,
Cã nu pot s-tsã-l spun dininti dorlu tsi nj-lu am tri tini.
Voi s-nji-acãchiseshti mutrita, noima-a mea, shi fãr s-ti-aspari
S-mi-acljenji featà cum altoarã mi-acljimai s-ti-alag tu-ayinji!

Sinlu-a tãu - izvur di banã -; gura-a ta - scumpã yishteari;
Frãmtea-a ta ca di tsirboanji; truplu-ts tut - mash sãnãtati;
Perlu-ts lai - hiri di sirmã; fatsa-aroshi - albi meari;
Cu cãt foc furã di mini anji di dzãli diznjirdati

Duhlu-a tãu, a ta-adiljeari, mi-ngãldzãsc' tu itsi oarã.
Nãsi nj-dzãc s-nu-nji cher nãdiea icã, va s-yinã dzuuã-a tsea,
A tsea dzuuã cãnd', ca anghil, vetea-ts tutã va s-azboarã
Ninga omnu tsi-ai tu vreami tu-a lui bratsã ta s-ti ljea!

FÃRSHEROTLU

“Fãrsherot! - curaj di vultur, acriscut pit pishtirei;
Munti dip tsi nu s-aspari di bumbunidzãri sh-rufei;
Atselji, tsi ti cunusurã, dzãc cã eshti fãntãnã-aratsi,
Di-iu cãnd' soarbi nipututlu scapã di chideri sh-fãrmatsi!

Fãrsherot! - farã-alãvdatã! Farã njicã; suflit mari!
Scupo tini-avushi tu banã, s-tsã scots pãnea cu sudoari;
S-agiuts cu-a tãl trup, la-ananghi, pi-atselji tsi caftã-agiutor,
Atumtsea cãnd' nindriptatea bãga foc tu casa-a lor.
Numa-a ta, ti mults', fu Soari, fu cãldurã, fu lunjinã;
Ts-dãdeai bana s-ascachi crutsea s-nu u-alashi s-cadã tu-arinã;
Pi-iu ts-cãlca ciciorlu plasea-nvishtea stranj di sãrbãtoari;
Muntslji, vãljiurli, pãdurli, s-umplea di harauuã mari!

Ts-blãstimarã sh-mults' ursita cã ti-adusi yiu pi loc;
Plãscãnea, cripa dushmanjlji, tuts ira mash pirã, foc,
Cã, pi-aclo iu nu p'tu s-treacã, nintea-a ta, pravdã, ni om,
Tini azbuirashi ca-alghina sh-fãtseshi stup pi grem sh-pi pom.
Udashi multsã-anji pishtireili cu-a ta sãndzã, Fãrsheroate,
Pãnã tsi scuseshi dit nãsi cheatra ta s-adari palati!

Tu loclu-a tsilor cãlivi, iu s-avdapsi Fara-a ta,
Iu, di-avrigãra di nãsi, oi cu njiiljili pãshtea,
Fãtseshi, hori-ahãt musheati, cum pi loc ira putsãni;
Grãdinji di ponji sh-di lilici cum mash Paradislu tsãni!
Suti di-anji cunuscushi loclu cu cãrigu tu-ahurhitã
'Ndupurat di crig ca anghil tsã-arcai 'nghios a ta mutritã!
Di pi chipita di munti avigljeai cãrvãnjli, oili,
Nu ti-nfricushea furtuna, grãndina, rufeili, ploili;
S-fãtsea stifã-agrimea tutã; crigu-a tãl fãtsea ciudii
Shi-an di an s-avdãdzea oaia, tish ca frãndza dit curii...
Irai fãnãtit di tuti: aveai 'n casã munts' di lãnã
Iutsido, iu bãgai mãna sh-Dumidzã bãga-a Lui mãnã.

Itsi om cãnd' ni-agiundzearea lu pindzea s-yinã la tini
Dupã tsi-l tsãneai pi prãndzu,-l pitritseai sh-cu mãnjli-mplini!
Casa tsã fu mãnãstiri, vroarã nu-ts fu-ncljisã ushea
Tu-a ta vatrã prucupsitã jarlu u-anvãlea cinushea.
Nisicati di mãxuli ira tuti-a tali stãnji!
Muntslji guridza di chipri sh-clopati tish ca cãmbãnji!

Fãrsherot! cu-a ta cãrvani alãgashi patru chinãri;
'Nduplicata furtutiri shi-a mulãrilor schinãri.
Pot sã spunã cãtã-aveari tricu mash pit mãnjli-a tali,
Tri-a ta pungã 'nã yishteari ira cãnd' fãtseai 'nã cali.
Pi-iu duseshi a ta cãrvani vidzushi shi-altã lumi, tini,
Vidzushi pit atseali locuri cum bãneadzã alts' ma ghini;
Sh-tuti tsi-ts vidzurã ocljilji, fãr sã stai pi mindueari,
Li-adrashi ninga ma musheati tu-a ta hoarã, cu-a ta-aveari!
Pit atseali dzenji musheati, pi-iu pãshtea cupii di njeali.
Palãts fãtseshi di cãlivi, musheat bair di mãrdzeali!

Tu Muscopuli, tu Shipsca cãlãtori cãnd' s-abãtea,
Oaminji lunjinats tu minti, s-ciudusea di tsi videa;
Sh-tu turnata-a lor acasã lji-alãvda mult' pi-Arãmãnji:
Cã sun gionji tish ca Romanjlji, sh-tinjisits ca-a lor pãpãnji.

Cãnd pi loc dishcljiseshi oclji dip nu ti-aspãrã lunjina,
Mira tsã suflã tu-ureaclji parti s-ai mash di gãrdina
'Mplina di ponji sh-di lilici; s-ai parti di cãntic sh-gioc!
Ts-dzãsi s-nu-aplets frãmtea vroarã! S-hi om, pãn s-bãnedz pi loc!
Sh-bana-a ta fu ashã tutã! A vãrnui nu-lji ti-ncljinashi!
Shtiushi s-tsã-aledz uspitsãljea! Pi lem putrid nu cãlcashi!
Multsã vrurã s-ti ljea-mbratsã; s-ti stricoarã di bãsheari!

Fushi cu minti. Cu-ahtàri oaminji nu vrushi s-ai ni dari sh-loari.
Ti tsânushi di nâshi diparti cà shtiushi tsi-ntsas tu-a lor cap;
Nu ti-alâsashi pimt' s-ti ducã tish ca oaia la hâsap!
Cu-a tselji tsi-ts frica pãltàrli tini nu vrushi s-fats sutsatã.
Tu-a ta casã-ahtàrlji oaminji vroarã nu lji-avushi cljimatã!
Ti-arisea s-ledz uspitsãlji shi s-tsã-ameastits a ta sãndzã,
Mash cu "fatsa tinjisitã" shi cu ocljiul tsi nu-a s-plãngã!
Cãnd' videai cà trupu lje-easti sãnãtos, di cupaci grendã,
Nu-l 'ntribai disi bãneadzã tu palatã i tu tendã.
Ma s-ira shearpi tu suflit, fãrã inimã di om,
Tsintsi pradz nu dideai tini, putea s-hibã sh-hilj di dom'!

Fãrshirot! picurar gioni, tsânushi chept' di-ahãti ori,
A tsilor tsi yinea s-furã; i s-li-aspargã-a tali hori.
Agunishi cu-a ta cãrbanã soi-di-soi di carcalets
Farfanjeats, tsi usca loclu cu-a lor plisc', fapts' ti læets.

Horli-a tali-anvrigãrati di munts' 'nviscuts cu pãduri:
Nicea, Grabva, Lunca, Fushea, cunuscurã oaminji zuri;
Cunuscurã-asparts' di minti cari vrea s-li ljea tu mãnã,
Sh-tini fãtseshi, Fãrsheroate, cà di nâshi yìu vãr s-nu-armãnã,
Izvurli, fãntãnjlji-a tali, shopatli ts-didea puteari,
Ranã ma s-lu-aveai tut trupu s-vindica mash di-a lor beari.
Acriscurã-ahãti bãri pãtidzats cu apa-a lor,
Sh-tuts furã oaminji cu fatsã, oaminji tsi s-tsãnea di zbor!

Fãrsherot! Aclo iu tini turmili tsã-apãnghiseai,
Locu shi-alãxea mult' fatsa, lje-dideai banã, lu-ngrãsheai!
S-umplea plasea di cãntari! puljlji nu shideai ascumtsã;
Pristi rãuri nitricuti cu-a ta mãnã tsimseshi puntsã.
Tuts atselji vitsinji la cari, di fricã, vãr nu s-dutsea
Mash a tseia Fãrsheroate, tinjii mari tsã fãtsea
Cà tu oclji-a tãlji vãrnoarã nu-avushi arauuã mutritã
Ni cu faptli-a tali acumta pi vãr nu-avushi upuritã!
Cãndu-aveai tsiva ti dzãcã li dzãtseai tuti tu padi;
Cum a omlui dit cãlivã ashã shi-a tsilui tsi sheadi
Tu palãts ca Beu, ca Pashã, ti tini-ira 'nã soi tuts.
Zborlu-a tãl nu cãftashi vroarã dupã interes s-lu shuts!
Oaminjlji cu zboarã ljeari nu lje-avushi tu suflit tini
Un ahtari om i yeaspi, shearpi-ascumt' sum pijilini.

.....
.....
Cãndila di la icoanã noaptea tutã lunjina

Fatsa-a-ayilor tsã-aveaglji cãljiurli pi-iu pitrundea.
Gionjlji-a tselji tsi ca furiga s-dutsea shi yinea-ncãrcats
Cu di tuti mushutetsli, tu hãrari, tu dendz', tu sats.
Aushi, moashi, dadi,-nveasti,-nzãnucljea pi la iconji
Sh-pãrcãsea pi ayi s-ascapã, di-oara slabã, pi-a lor gionji
Cari triira fãr fricã cu cãrvãnjli-a lor 'ncãrcati
Dzenji, muntsã, vãljiuri, codzrã, rãuri, shi pãzari ninumirati!
Bãsearica dit hãrãyii sh-pãnã tish tu-ascãpitatã,
Nu-armãnea vãrnoarã goalã, nu-armãnea niurdinatã.
Vreari mari-avushi ti nãsã cum pi loc nu-avu un altu
Ti marea-a ta pistusini ti-avigljea shi-Atsel-di-Analtu.
Strã-pãpãnjli ts-dimãndarã s-ai tu bana-a ta ca doarã
S-rãspãlteshti la-atsel tsi fatsi bun ti tini sh-ti-a ta hoarã;
S-rãsplãteshti cu cãt tsi s-poati, ahãt cãt mãna s-tsã-ncapã,
Pi-itsi sãmtu-a curi tini ai s-ti-ncljinji di-arãu s-ti-ascapã!
Di pit cãljiuri dipãrtoasi cãndu-acasã ti turai
Dupã tsi bãsheai fumealjea tu bãsearicã intrai
Sh-ti tsãneai di zbor. Ti sãmtsãlji tsi ti-avea-ngãtani
Fãtseai doarã pradz di-asimi sh-ti bãsearicã cãmbani.
Ti-al Dumidzã casã tini, ca s-u vedz musheatã, mari
Tsãneai punga dizligatã; virsai tutã-a ta sãdoari.
Sh-cu cãt arucãi dit suflit malumã tu-a ljei fimelj
Si-avdãdzea ashã cum s-avdadzi pi loc sãmitsa di melj.
Horli, cupiili, cãrvãnjli, cu-un zbor curã sãnãtati,
Curã vrearea,-acãchisearea, tu cãlivi sh-tu palati.

ASUSIREA-AL COLA

Sãnt' trei meshi di cãndu-ashteaptã paplu Chita, sã-nchiseascã
Cu harauã, s-ducã semlu, nipo-su ca s-lu asuseascã.
Ghini ma... di partea-al Cola nitsi-un sem, nu-lji si-avdi zboru.
Tu-unã dzuuã, paplu Chita, lu-ntribã cã s-lji-aflã toru:
"Lài nipoate? Nu-ai tu minti cã s-ti-nsori sh-tini 'nã oarã?
Hãrisea-ti pãn eshti tinir; anjlji trec sh-nu mata s-toarã.
Sotslji-a tãlji adrarã casã; hoara tutã ti zburãshiti;
Mash ti tini tuts mi-ntreabã, cãnd' mi duc pi la turãshiti:
<<Chita, tsi-ts fatsi nipotlu? Noatinjlji dip sã-ngrãsharã;
Nu va s-hibã bunji ti sulã ma s-lji-alashi pãn di primvearã.
Shtim cã vini-a ta cãrvani sh-vãtãlahili nu sãnt' goali,
Sh-macã yinlu nu-l beai toamna el ljea-anjiurizmã di foali!
Chita, vrem s-mãcãm sh-noi poami; nu s-bãneadzã mash cu lapti.
Ca mult' nã-ndupashi cu zboarã; ts-easti fricã s-trets la fapti?!>>
Cãti sh-cãti nu-nji aurã picurarlji di la stani

Cà taha tini nipoate, di-anda ti turashi dit xeani
Nu vrei, cà s-ts-u scadz dip narea, s-alăxeshti sh-cu năshi un zbor,
Tish canda nu-ai criscută tu clivă! Hiljlji-a lor...
Cum di sh-featsiră tinjia di shi-aleapsiră, ti bană,
Feati tsi s-hăresc' cu lapti, urdzăts, burbunacă sh-nană?
Sh-moashili mi-acatsă-n cali, mash ti tini nji-amintescu
Nu mi-alasă dip rihati sh-cu-ahtari zboară mi cărtescu:
<<Chita, nu-arămasi feată ti nipotlu-a tâl tu hoară?
Naca shi-u băgă tu minti nipoî ninsurat sh-si toară?>>
Tsi s-tsă dzăc, o lài nipoate, nu cutedz ta s-es tu lumi.
Sh-moashili, sh-năsi-aù driptati... vor s-aroamigă lâcumî.
Tu-ună dzuuă, nă biluchi di ficiori - sã-lji tsănă loclu -
Nj-dzăsiră: -<<O papo Chita, cându-a sã-lji măcăm cipoclu
Al Nicola? Spuni papo; noi... u shtim a lui ânveastă!>>
Vor cà s-gioacă sh-năshi nipoate; numta-a ta, mări sh-njits u-adastă.
Sh-mà-ta... mà-ta lài nipoate, cum u-ashteaptă dzuua mari,
Dzuua-atsea când' s-yină nora s-ungă praglu cu-umtu sh-njeari!
Va, mărata, sh-năsă s-veadă casa-mplină cu nipots.
'Nsoară-ti, păn esc' yiu sh-mini, ta s-nă hărăsim cu tots!
Multi feati vidzushi tu hoară păn tora; dit April,
Nu băgashi pi vără ocljiu, ta s-nu-aladz ca cheatrafil?
Leagă-ti nipoate sh-tini! Fà-ti om! Fà-ti bărbat!
Nu lipsea s-tsă dzăcă papu! Tini hi ficior 'nvitsat.

.....
Nj-dzăsiră, ti feata-al Chendra, cà-i 'nă feată sh-giumitati;
I musheată, hărăhoapă... pistusesc' s-u vrei nipoate.
Easti bună - ca un anghil - lucrătoari, ca 'nă-alghină.
Mà-sa mash pi năsă-ù bagă ta s-adară prăndzu, tsină.
Tu-arăzboi, tu căpisteari, mănjlî-a ljei dip nu-aù răpas.
Năsă-i la cireap, ti leami,-n vali, fără ca s-da glas.
Feata ari sh-pai multă, easti-mplină di ghineatsă;
Sh-pristi tut, ore nipoate, easti di părints' cu fatsă!

.....
Hai! dà-nji zborlu ca s-duc semlu; nu lipseashti s-mindueshti.
Ma s-u ljeai aestă feată, pi tuts va nă hăriseshti!"

Cola, căt vidzu cà-aushlu, Chita, caftă cà s-lu-nsoară,
Sh-cà s-nu-l ljea lumea prin gură, s-nu shi-arădă-ntreaga hoară
Lj-dzăsi-a pap-sui cà: itiea tsi-l fatsi sã sta bichear
Nu easti cà... nu-s feati buni-n hoară ma... păn tu Brumar
El nu poati sã-shi da zboru păn s-nu-lji yină di diparti,
Di la vruta-a lui dit xeani - 'nă hăbari, ună carti.

.....

“Bre nipoate, lji-ari Chita, ia mutrea-nji alghitlu per...
Hoara, muntslji-a noci, nj-tsânurã sãnãtatea! Esc’ ca her,
Truplu nj-easti ca ljianura sh-mintea limbidã fãntãnã,
Cã... tu banã nji-alepsh’ soatsã, feata-a muntalii, Rãmãnã!
Featã tsi mutrea di casã, nu cu mintea la priimnari;
Nu di-atseali tsi da sclotsã ca mulãrili dzandzari!
Feata-a muntalii nipoate, featã-mplinã mash di hãri!
Nu di-atseali tsi s-tsã-aducã itsi dzuuã mash cripãri!
Featã tsi... cãnd’ s-greascã sotslu, surdã ureacljea s-nu-ù tsãnã
Sh-cãt s-bãneadzã sum ursita a bãrba-sui s-arãmãnã.

.....
Nu nipoate! nu! ascultã! Nu ti minduea la nãsã...
Paplu shtii, cã fustanea-a ljei di sirmã ti-ari-arãsã!
Ti-ari-arãsã pudra sh-boia tsi-lji ascundi gãlbinarea!
Dimneatsa tu hãrãyii, ca s-u vedz ti ljea lãhtarea!
Un ficior, ca tini, vroarã nu lipseashti s-agãrsheascã
Hoara iu avu criscutã! Mash tu hoarã el s-mutreascã
Shi-aflã featã - sots ti banã - cã... easti mari amãrtii
Un pulj ascum’ tu munti s-cãntã-ncljis tu culivii!
Sh-dzãts cu tutã minti, Cola, cã u vrei? Nu-ts easti leani,
Cãnd’ ti mindueshti la nãsã, la maimuna-atsea dit xeani?
Macã nãsã, blãstimata, va s-durea putsãn ti tini...
Titsi, tu trei meshi di dzãli, di la nãsã un zbor nu-ts vini?

.....
Agãrshea-u, lãi nipoate, sh-fã, cum ts-dzãtsi papu Chita,
Di-a ta hoarã vãrnãoarã s-nu ts-u dipãrtedz mutrita!
Nu ti mini, ma ti mà-ta, cã s-nu sta purpunjisitã,
Ts-grii, nipoate, cum vãrnoarã pãnã tora nu tsã-am gritã.
Sh-macã-a meali zboarã, Cola, ti nãrirã... s-am ljirtari,
Paplu Chita, di-aoa sh-ninti, nu-a ti-ntreabã ti-nsurari!
Aveam sh-mini, lãi nipoate, chefi, cã s-ti ved cu-nveastã,
Sã-nji bãshea mãna cu hari; cãnd’ sã-lji gream, s-shidea-mproastã;
Macã tini ti-ai ligatã-nsoarã-ti cãt eshti tu njeati.
‘Nsoarã-ti, ma s-vrei, sh-tu xeani; mãcã cum tsã-ai dinjicatã.
Ghini ma... sã shti nipoate: “Cartea-atsea tsi-ashtepts’ cu dor...
Va tsã yinã mash cãnd’ sh-mini va s-apufusesc’ s-mi-nsor!”

.....
Paplu Chita ljea ta s-fugã. Cola lu-acãtsã di mãnã.

-“Nu ti dipãrteadzã papo; voi “a muntalii Rãmãnã”!
Voi cã vruta-a mea din hoarã sã-shi cãnoascã sotslu-a ljei!

Voi cà s-nedz tu-aistã oarã sã-lji duts semu! papo! vrei?”

-“Sh-nica-ntregghi? Ma, cum rămãni cu musheata-atsea dit xeani?
Ai ca s-hi bãrbat ti casã, i ma pulj di-atsel cu peani!?
Dicãt s-mi dai di-arusheni; dicãt s-ljeai un om pi gushã,
Du-ti-nsoarã-ti tu xeani, iu ti-ashteaptã-a ta pãpushã!?
Aoa ma-ts bãgahi tu minti s-ljeai a picurarlui hilji
S-nu spunji chirãturi ti xeani! ahtãri vinturi nu s-adilji!”

-“Papo! dà-u-nclo nãrearea, agãrshea zboru tsi-ts dzãsh;
Vrui, papo, ta s-fac shacai; nj-pari ghini cà ti-arãsh.
Du-ti, papo, iu tsã-ai vrearea! Du-ti asusea nipotu,
Shtiù cà vrei ta s-cãntã-n casã nu gãljina, ma cucotu!”

-“Cãt ti-aistã s-nu-ai gailei; shtii cà s-u aleagã papu!
Macà-a s-lom noi feata-al Chendra dip nu va ti doarã capu.”

Alãxit tu stranji nali, papu Chita, tu-atsea searã,
Featsi ‘nã gimbushi mari! Hoara stãnjurli-nvitsarã,
Cà-n ishãta-a Yizmãciunlui Chita-nsoarã-a lui nipot.

Tuts fac etimi nãmalji! mash io ta s-mi duc nu pot!!

MUMA SH-NIPOATA

Tu-unã dzuuã muma Yiorga u-acljimã pi-a ljei nipoatã
Ca sã sta di zbor cu nãsã. Vrea dit inimã sã-lji scoatã,
S-lji-arãcheascã minduearea; vrea s-u veadã hãrioasã
Sh-cu-ahtãri zboarã, muma Yiorga, acãtsã ca s-u discoasã:

Muma Yiorga:

- “La-Nghilushà, yin la muma; yin di stài pi ninga mini,
Daùli, singuri, him ãn casã; mà-ta-i dusã la vitsini”.

(‘Nghilushea s-aproachi shi sheadi-mpadi ninga mumã-sa)

- “Azã tuti tsi-am pi suflit sh-tut tsi tini tsãnji ascumtu,
S-li zburãm ca dauuã soatsã...; ni cà pistusesc’ s-mi-alumtu,
Mult’ cu tini, la-Nghilushà; shtiù, cà va-nji dai ascultari,
Nu di hatrã cà-ts escu mumã; ni di fricã, ma di vreati.
Cãnd’ irai njicã-Nghilushà, ti-nfãsheam mash cu cãntari;
Cãti cãntits shtiea muma ts-li cãnta pãn la durnjeari.

Vream cà somlu-a tâl, ‘Nghilushà, avinat di cântic s-hibã’.

(muma mutreashti hãrioasã la-Nghilushea)

- “Acriscushi, ti fãtseshi mari; azã... muma va sã shtibã,
Disi sh-tini tu-a tâl suflit, tsãnji ascumtã vãr icoanã...
Ashà cum sh-muma tu njeati, tsãnea-ncrufusit ti banã,
Opsea a tsãlui tsi shi-azã dupã nãs di dor s-usucã,
Sh-vroarã nu va lu-agãrsheascã pãnã cãnd’ la nãs sh-si ducã!

Esc’ tricutã, la-Nghilushà, sh-dorlu-a lui mult’ mi frãmitã.
Cãti ‘nã oarã nj-si ljea somlu sh-nu pot s-dorm’ pãn tu-apiritã!
Pãrcãrii ts-fac, nipoatã, s-nu mi giudits cu naràu...
Muma... shi-u-ari mintea-ntreagã...”

(sh-fatsi crutsea) - “Na, ts-mi giur, pi Dumnidzàu!

‘Ngreacã, obdzãts di-anji, ‘Nghilushà, azã pi pãltãrli-a meali!
Am vidzutã shi-am avdzãtã, rali sh-buni, “Gioc di beali”,
Easti bana la nipoatã: Macà-ù shti arãdãpsearea,
S-pots ta s-ljeai di-mpadi belu, fãrã ca s-tsã-aruts mutrearea
Naljiurea, la soatsli-a tali, jocu easti amintat.

Ashà featsi muma Yiorga, cãnd’ shi-aleapsi-a ljei bãrbat.
Nu-ascultã tsi-lji dzãtsea soatsli; ma nãsã sh-bãgã tu minti
S-hibã featã lucrãtoari;-n hoarã, nãsã s-hibã ninti!
Dzuuã “di tundearea-a oilor” ti mini ira dzuuã mari!
Cum ashteaptã alghina s-easã lilicili-ali primveari,
Ashtiptam tatã-nju s-intrã tu ubor s-discarcã caljlji.
Dit hãrari, bãshtsli di lãnã, li scuteam s-li cur di scalji.
Cheaptsãnji, fus, furcã, cicricã, tuti mi-ashtipta cu vreari,
Ca s-adarã lãna hir sh-gljeami buni ti urdzari;
Dorlu-a mel, scumpa-ali mumi, mash cu lucrul nj-lu tritseam.

Cãti cãntits tsi-s di vreari cãntam mini, cãnd’ tsãseam
Shieac, cioaric, cãpitãnji, sazmi, spargãni, vilendzã,
Trasti, sats, hãrari, chilinji, mutãhi, ciorgã, trãmbi, dendzã!
Cunuscut, di tuts tu hoarã, ira lucru-a mel nipoatã!
Ira lucr’ di protu-mãnã! Caplu-a mel pãtu sã scoatã
Multi mushutets, ‘Nghilushà! Gura-a raftslor nu pãpsea;
Iutsido, tu itsi casã mash ti mini nãshi zburã...
Nu cu pezã, cum gresc’ raftslji, nu ca s-facã mash shacài...
S-alãvda cu mini-n hoarã, raftslji bunji sh-raftslji-arài.
Sh-cum s-nu grea nãshi zboarã buni pi la tiniri sh-la tricuts
Cãnd’, tu hoarã, feata-al Chendra, alãvdatã-ira di tuts!?

‘N hoarã, avdzã la-Nghilushã,, ira mults’ tsi mi cãfta
Ta s-mi ljea ti nicuchirã, ghini ma, mintea nj-stãtea
Mash la un, la pap-tu Chendra; mash pi nãs io lu-nyisam!
El ira ti mini Soari! Dzuuã-noapti mi-ncljinam
La Musheata Stã-Mãrii, nãs sã-nji hibã sots ti banã!
Sh-Chendra, picurarlu Chendra, mi-acãtsã cu-a lui cãrbanã!
Lele njeati!!!...

La-Nghilushã, muma ts-gri tish ca ‘nã soatsã
Pistusesc’ cã sh-tini tora va nj-li spunji tuti pi fatsã!
Dzã-nj-li, musheata-ali mumi, fãrã s-ti-afireshti di mini,
Spuni, ta sã shtibã sh-muma, car’ ficior ti va pi tini?”

Mult’, nu s-mindui-Nghilusha, nu-ashtiptã s-hibã-acljimatã...
Dupã zbor, dupã nutritã, mumã-sa u-avea yizmatã.
Sh-cum nipoata nu vrea s-treacã la zbor cama-nghios di muma
Acãtsã sh-nãsã sã spunã, verdz’ shi-uscãti, dip cu numa:

‘Nghilushea:

-“S-tsã-am rucenjli, mumã Yiorga, sh-mini gresc’ ma... s-am ljirtari,
Esc’ nicoaptã, mumã geanã, poati s-gresc’ zboarã fãr hari.
Io nu-am anljli-a tãlji, la mumã, nu esc’ coaptã ni tu minti.
Vrei sã shti, la mumã, cari easti-a tsel tsi-nji sta dininti...
Sh-nu mi-alasã ta s-trec calea-anda la shoput io mi duc?
Easti un ficior tsi s-priimnã seara singur, ca un cuc.
Un ficior tsi, dzuua tutã ni cu cljeashtea nu-lji scots zboru,
Ashã easti gionli mumã tsi tu chept’ nj-cãrteashti doru.
Fatsa-a lui sumlai-i, oclji, doi cãrbunji apreshi, yilii!
Ashã easti gionli, mumã, tsi ti nãs nj-cadi milii!
S-treacã-ashteptu cama-agonjea dzuua, mumã, s-yinã seara
Sã-nchisesc’ cu vasi tri-apã. Lu voi sh-gãlbinesc’ ca tseara.
Ca ‘nã fliturã trec calea, hãrãhoapã,-nveastã nauuã...
Sh-cãt lu ved pi nãs ljeau s-treambur; trupu nj-si-mparti pi dauuã!
Nu shtiù, cum s-tsã dzãc la mumã, nu shtiù tsi zboarã s-aleg
Ta s-tsã spun cum easti gionli cu car’ bana voi s-nji-u leg.
Easti un ficior cu minti, un ficior cu giudicatã...
Ma s-nu-l ljeau pi nãs, la mumã, poati, vahi, esc’ blãstimatã,
Icã faptã di mãyii, icã, poati, nu lipseashti
Unã featã sh-si cunoascã cu-un ficior pãn s-asuseashti.

Mumã, mi-ntribashi ca soatsã, titsi staù ca chicutatã;
Titsi nj-si-alãxeashti opsea sh-par putsãn ca niuratã.
Vrei sã shtii cum i ficiorlu? - Sã shtii, mumã, cã-i un tinir

Cum nu-i alt' ca nās tu hoarā! Sh-tini-a s-vrei s-lu fats dzinir!!
Pānā tora nu nji-am gritā; zbor nu-am scoasā ti-a mea vreari
Ni cu tini, mumà geanā, nu-ù zburam, ma... eshti muljeari!!!

Dupā cum pi paplu Chendra,-l cunuscushi “ca joc di beali”,
Ashà-l cunuscui sh-io mumà, gionli-aest', oclji di steali!
Nji-u cāndilā-a lui mutritā! Tu-a lui oclji-ù ved lumea tutā!
Fār di oclji-a lui, la mumà, nu nji-am banā, esc' chirutā!
El, mash el, nji-u yislu, mumà; mash pi nās lu ved tu som;
Voi dit suflit sã-lji hiù sclavã; voi mumà sã-nji hibã dom.

Zburài dip fār arusheni, mumà Yiorga, s-am ljirtari
Tini shti cà nu-i ma dulsi yis dicāt yislu di vreari!”

Mutrita-ali mumi Yiorga s-lunjineadzã,-ntinireashti.
Fatsa sh-frãmtea sufrāsità di harauuã ãlji si-nveashti.
Pi nipoatã, muma Yiorga,-ù lo nipoì cà s-u discoasã:

-“Nu-nji dzāseshi, ‘Nghilushà geanà, va nās s-ti-aibã tu-a lui casã?
Easti, nās, fìcior di soi? U-ari mintea ashtiratã?
I ma, caftã s-treacã oara?! Vedz... rushenea s-nu ti patã!
Vedz, s-nu cadz tu cearc’ ‘Nghilushà; s-nu ti-arãdã cu-a lui zboarã...
Cà fìciori fãrã di fatsã, sãnt’, baia sh-tu-a noastã hoarã!”

‘Nghilushea:

-“Dornji rihati, mumà Yiorga, cà-i di soi tinjisitã;
Lu cunosc’, i ayiù tu suflit! Mintea lji-u tricui pit sitã.
Mumà Iorga, nu-ari-aveari; tat’-su easti picurar;
Nās, ti mini-i ‘nã yishteari! cu nās casã voi s-adar.
Poati, vrei s-lji-u shtii shi numa? Vrei s-u shti-a printslor numã...
Nu-ai avdzãtã ti Nicola? Ti fìciorlu-al Tegu, mumã?
Pistuseshti cà nās s-mi-arãdã? Poati nās s-hibã ràù, dzã?
Macà di zbor nu-a sh-si tsãnã,-n tser sh-pi loc nu-i Dumidzà!
Spuni-nji, spuni, mumà Yiorgà, tsi mutreshti sh-dip nu vrei s-greshti?
Poati s-hibã, Cola, omlu mincinos ta s-ti-afireshti?
Printslji-a lui, tuts fratslji, soea, sãnt’ vruts shi-ãlãvdats tu hoarã...
Pānā tora, nu gri, mumà, vār ti nãshi, arali zboarã!
Tuti, cãti-ts spush, la mumà, sãnt’ mash minduerli-a meali;
Tish ca jocu-a tãl, la mumà, sh-giocu-a mel i-un joc di beali.
Di dimneatsa-n hãrãyii, pãnã tish tu scãpitatã
Nu-aù rãpas dip mãnjlji-a meali, li shti mumà, li-ai yizmatã!?
Ts-undzesc’ mult’, mumà, tu lucru, sh-cum vedz sh-la jocu di beali.
Fār di Cola tu-a mel suflit easti irnjii, easti jeali.

Multu lu zburàscu-n hoarã, cà-i ‘ncljis, cà-i fãr di gurã;
Sh-ma mult’ featli-a tseali, mumà, tsi vor cà su-l ljea, s-nji-l furã!
Cãti sh-cãti zboarã-arali gresc’ ti Cola, ma avd’ mini,
Cà taha s-tsãni pirifan “acriscutlu tu malini”,
Atsel tsi-alãga pit shcracã, dupã turti sh-burbunacã,
Azã, Cola,-atsel zvãrnjearu pi dishteptlu vrea cà s-facã!?

.....
Unã-ntreabã cu tãrtipi, altã-ntroarã-apãndãseashti!
Tutã-a lor cuvendã, mumà, numa-al Cola luvriseashti!
Sh-fac cu ocljiu, sh-mushcã budza, vahi, vahi, va s-mi facã s-grescu;
Unã nji-arãcheashti lucrul, alti inima nj-cãrtescu...
-<<La-Nghilushà, greashti una - pimtã di-altã ta s-mi-ntsapã...
Titsi nu ti duts la shoput, cu-alti soatsã s-umplji apã?
Cum, ‘Nghilushà, dzãtsi altã, seara... mash tu-ntunicatã,
Cãndu-i tserlu-mplin di steali ti priimnji tini? Ni-apucatã?>>
-<<Dzã-nã, la-Nghilushà geanã, greashti altã, pizuiarcã,
Nu tsã-i fricã s-nedz la shoput? Nu tsã-i fricã di-a lui sarcã?>>
-<<Mini, greashti ‘nã maimunã, mi sprigiur pi caplu-al tati,
Nu es pi nafoarã noaptea... cum fac alti discãceati!>>
Creapã featli di inati cà nu fac ca nishtiutã;
Plãscãneashti, ma mult’, mumà, feata-al Dina-atsea urutã,
Vata, mumà, pistusea-mi, mi-acãtsã vãrtos di mãnã
Sh-fãrã s-aibã dip rusheni mi-ntrib: <<‘Nghilushà, dzã-nã,
Cola-al Tegu, ts-dzãsi vroarã... nu tats, dzã-nã, tsã zburã,
Cà-a ti caftã s-ti ljea-nveastã? Icã... dzã-nã, ti cãftã?>>

.....
Tuti-ashteaptã s-lã gresc’, mumà, di la mini, mash un zbor;
Vor sã-shi ljea cãshtiga mumà, cà, mãratli, tuti-l vor!
Nu putui s-aravd’ mult’ mumà; nu vrui s-mi treacã ti glarã,
Lã li dzãsh tuti, tu fatsã, cà s-nu mi zburascã-altoarã.

Vã-ascultai pi tuti soatsã, vrets s-nji-u shtits inima, zboru,
Ved cà tuti cu mutrita mi-avinats cà s-nji-aflats toru:
Nu shtiù tsi vã fatsi, soatsã, cà s-virsats ahãt fãrmac,
Cãnd’ ti mini, cãnd’ ti Cola; pistusits cà-atselji tsi tac...
Sãnt’ lipsits di giudicatã? I nu pot s-vã-apãndãseascã!
Shtiù cà multi di voi, soatsã, lji-u grits numa-a lui cu vreari
Cà, lu shtits tsi soi easti!... Ti mini, easti yishteari!
Cola, easti ficior imir, tinjisit tu itsi casã,
Zborlu-al Cola easti cãntic, easti pom dulsi pi masã!
Cola, la Vaticã,-i anghil; inima di tut lji-u-mplinã,
Pistusits cà nãs s-nãreashti cãnd’ zburãts ti-a lui malinã?
Mi-ntribash, la sor Vaticã, disi nji-arucã vãr zbor,

Disi mi căftă ti-nveastă; disi di mini lji-u dor?
Nu-nji gri vroară, ma... mutrita când' pi mini năs u-arucă
Nj-da s-acăchisesc' că-agonjea tu-a lui casă va mi ducă!>>

Nu lă dzăsh nimal, la mumà? Tsi puteam ma mult' s-lă spun?
Spuni-nji, mumà Yiorgà, spuni-nji, puteam ma multi s-adun?"

.....

(Muma Yiorga sh-bagă mână pi-anumirlu-ali-Nghilushi)

Muma Yiorga:

-“Lă grishi duri, la-Nghilushà! S-nji-ai rucenli că-nji spuseshi
Tuti căti-avushi tu suflit, ti-atselji oclji, cărbunji apreshi!
Tsi ti-avină cu mutrita! Mash a tálji va s-hibă, featà!
Shti-Nghilushà cà, di-asearà tini fushi di năs căftată?
Vrei să shti iu s-dusi mà-ta? Vrei să shti iu easti tora?
Mà-ta-i dusă la tsal-Tegu ca s-u-acljeamă... s-veadă nora!?”

.....

(‘Nghilushea-ù bashi muma Yiorga cu multă harauùà)

‘Nghilushea:

-“Mumà Yiorgà, mumà Yiorgà, eshti ‘nă moashi mult’ dishteaptă;
Cu musheatlu “gioc di beali” lu-aflashi omlu tsi-am aleaptă!”

.....

S-bashă muma cu nipoata; daùli sântu-agno harauùà,
Cà, după doi meshi ‘Nghilushea va sh-si-adară-nveastă nauùà.
Tuts din hoară s-hărăsiră pănă sh-tuti featli-atseali
Tsi shi-arădea di-Nghilushea, cà s-priimna pit nopts’ cu steali!?”

.....

Sh-mini tsi băgai ureacljea sh-ascultai di după ushă,
Mi hărsii di bitisită-a vreariljei ali-Nghilushă.
Vream s-ljeaù parti sh-la-asuseari, ma... iram fugat dit hoară
Ocljiu-a mel nu putu s-veadă disi-atumtsea năshi zburară.

Nj-dzăsiră... cà doilji tiniri, când' cu zbor, când' făr di zbor,
Di-anda s-loară, pistonits-mi, à sh-ficiori tu-a lor ubor!

Moartea-a Hristolui*

Njeadză noaptea-i! Daùsprădzatsi-asună satea di pi mur.

Nu-am văr om pi ninga mini. Nj-yini s-plâng', zghilesc', s-aur,
Cà, di-nsus, di pi dāvani, ānji si pari canda-a s-cadā
Pi-a meū cap 'nā grendā mari! Nu-am ni tatā, nitsi dadā,
Nu-am văr sots, tu-aestā oarā, sā-lji spun hala tsi mi doari,
Sā-lji spun inima-nji mārātā cum s-tucheashti di-arāvdari!
Tut tsi s-minā pi tut locu ari-ndrepturi, ari sh-numā,
Mash pi mini nicuratu va cà di cu yiù s-mi zgrumā!

Scapirā! Ma bumbuneadzā! 'Ntreagā treamburā-a mea casā!
Demunu, cu-a lui fumealji, di sum loc caftā ca s-easā!
Trag pirdālu nanāparti sh-ljeaū ca s-ved putsān nafoarā.
Pristi tut easti scutidi, ploaea sh-vintu zur tsi-azboarā,
La vitsinji, nu-i 'nā lunjinā; pit sucāchi nu treatsi om;
'N casā, ici-tsiva nu s-avdi; pānā sh-mujdzli tuti dorm'!
Mi frāmit, nu-am arihati sh-somu nu vrea ta s-mi-acatsā,
Lumea tutā tora-seara, voi s-u string' tu-a meali bratsā!

Aruc oclji, la icoanā, la Musheata Stā-Mārii,
Sh-ved, pi fatsa-lji ayisitā, làcrānji, canda easti yii!
Crutsea nj-fac! Mi-aproch di Nāsā; limba u dizleg shi-U-ntreb:
- Dadā, cari u duchishi durearea shi-ntsāpāturli di greb
Ta s-alashi tu-aestā lumi, stranjlu vrut di Dumidzā,
Cānd' fu-ncrufusit Hristolu, plāmsi hiljlu-a tàù? Uhtà?
Spuni-nji, dadā scānjisitā, cānd' ira scucheat pi fatsā;
Cānd' lj-bāgarā-n cap cārūna di pāljiuri - sem di zureatsā -;
Cānd' ligat di mājji sh-cicioari, ira dus la giudicatā,
Ocljiu lj-si turburā vārnoarā? Frāmtea-a Lui fu-aplicatā?
Sh-cum di s-alāsā ca s-hibā acātsat ca tu cārbanā?
Singur nu ira, pi lumi, cà-avea njilji di sots tri banā!
La un zbor di-a Lui, ca vintu, ninga nās va sh-si-aduna
Sh-cu-a lor bratsā, cu-a lor chepturi truplu-a Lui va-Lji apura!
Sh-cari lj-fu stepsu Stā-Mārie di cu moartea-L pidipsirā?
El, cu sotslji-a Lui, totāna mash lunjinā-arāspāndirā!
Spuni-nji, dadā mult' jilitā, spuni-nji 'ntroarā, ca sā shtiù,
Sh-ljeartā-mi cà-ts bag 'ntribarea: - Hiljlu-a tàù i mort' i yiù?

.....
.....
Ashtiptam cu ni-arāvdari; ashtiptam, di la icoanā,
S-greascā inima di dadā, sāndzānatā cu piroanā!
Imira, mult' dultsea boatsi, u-avd'; u-acāchisesc'! ciudii!
Staù la loc shi-ascult' cu-aseti grearea ali Stā-Mārii!
- Hilj, tsi stai tu-aestā noapti, ti frāmits shi-ts vatsānji somu;
Hilj, tsi cafts' cà s-u shtii sibepea trā tse fu-ncrufusit Domu;

Hilj, tsi pistuseshti cà mini, dada scânjisitã, plãmtã,
Poati cà s-tsã arãspunã cu-a ljei inimã arsã, frãmtã,
Nu lipseashti s-calts' diparti cu vidzuta-a ta pi-Agrimea
Tsi-l dispãndicã pi Njelu vrut sh-cãntat di tutã lumea!
Hilj, ti ciuduseshti cà mini di-a Lui trup fui dipãrtatã,
Shi cà-a mea gurã, fãr di njilã, di gilatsãnji fu-astupatã?
Ia mutrea pi ninga tini, di-avãrigãra di-a ta casã,
Cãti dadi, cãti-nveasti vor cà s-plãngã sh-nu li-alasã!
Vor s-aurã, sã zghileascã, s-vearsã lãcrãnji ta s-adapã,
Fatsa suptã di durearea di-a tsilor fãrã di groapã!
Cãts pãrints' nu sãnt' tsi caftã, di la-Atsel cari-i ma mari,
Iznã, s-facã hãri ti moarti, cà s-aprindã tsearã mari,
Dupã-adetea crãstineascã, gãr, fimnjeamã, i lilici,
A tsilor tsi, ca Hristolu, furã vãtãmats di prici!!
Tu loc s-lã si facã vrearea elji, ca ràì sãntu-avinats
Alts' bãtuts, alts' pit hãpsani, alts' di lumi dipãrtats
Sh-tu-a lor casã yin gileatslji! Cãnd' cutsutu lã si plãntã,
Elji nu-aù iznã s-plãngã mortsãlji, sãnt' furtsats cà s-gioacã, s-cãntã!

.....
.....

Putirdzãta, tãmãheara lumi, 'mplinã di-amãrtii,
Nu putea cà sã strãxeascã lucãrli, curati sh-yii,
A tselji cari, fãr di fricã, la a dzuuëljei lunjinã,
Lã-mpãrtsa la njic sh-la mari cà la nãse tuts sh-si-ncljinã!

Sh-cum putea Ana, Caiafa, cà sã-lji da a Lui driptati
Cãnd' Hristolu fu fãntãna iu tuts s-adãpa cu seati?
S-dzãtsi cà, la giudicatã, iznã Ælji si deadi s-greascã
Cà stipsearea tsi Lj-si-adutsi s-poaã cà s-u-arãspãltescã.
El, là-aspusi cu tãtsearea, cu mutrita dipãrtatã!
Nu-: interesa zghirãrli sh-lumea di minciunji turbati!
Alt' tsiva-L frimta tu suflit! Alt' tsiva-L fãtsea hãros,
Cà, chirearea-a Lui, va s-hibã scãpari trã-atselji di-nghios!
Pilat, omu cu puteari, putea mult' lishor s-Lu-ascapã.
Ghini ma, el cu Caiafa s-aspila tu unã apã!
Sh-cà s-nu hibã dat pi fatsã ca un om lãvos tu trup,
El, Pilat, Pilat, lu deadi pi Hristo tu mãnji di lup!
Sh-cara shtiù cà, tu-atsea oarã, featsi crimã nai ma mari
Dzãsi: - "Loats-Lu! 'Ncrufusits-Lu! ma, sã shtits: Vãr stepsu nu-ari!"

.....
Stranjli di pi trup lj-li loarã; Lu-alãsarã fãrã gurã;
Ma, a suflitlui yishteari vãrã nu pãtu s-Lji-u furã!!
.....

Dupã moarti nipistusitslji mash pi ziafets s-bãgarã
Fãtsea hazi ti-a lor crimã, s-hãrisea cà-L vãtãmarã!
Sh-cu niscãnti dzãli, ninti. lumea-aistã, ahãt arauã,
Ashtira-n cali lilici s-calcã-Atsel dit lumea nauã!
Munafitslji prefts', di fricã, flearili di la cicloari
Ãlji li frãmsirã, cà s-hibã siguri - cà, nu-a S-veadã Soari!
Sh-greauã ploaci di pi groapã cu-a lor mãnã-ù vulusirã.
S-ciudusirã-aviglijitorlji - oclji-a lor vidzurã pirã!
Cã, avdz' hilj! Tsi fu s-facã, s-featsi di-a lor vreari!
Nu sã-ngroapã-n loc driptatea! Multsã-ù vor sh-nãsã nu cheari!

.....
.....
Tuts shiretslji tsi-Lji bãgarã-n cap cãruna di pãljiuri,
Tuts atselji tsi-Lji scucea fatsa sh-pliscuti Lj-dãdea ca zuri,
Cãndu-avdzãrã di la Lumi cà nu-i mort', cà Nãs bãneadzã,
Frica lã intrã tu oasi sh-tuts cãfta cà sh-si-mbuneadzã!

.....
Iuda, sotsu fãrã suflit, tsi-L vindu ti pradz Hristolu,
Ljirtat nu va s-hibã vroarã! Tuts va-l blastimã chirolu!
Tuts atselji tsi vrurã s-facã di-al Dumidzã casã hani
Ti eta-a-etãlji va s-hearbã tu a colaslji cãzani!
Fara-a lor, va s-hibã pimtã, cãt s-cãreadzã pristi loc
Cã, pãpãnjli-a lor, sh-la moarti, cu Hristo sh-bãturã gioc!
Soea-al Iuda blãstimatã, soea zurã, tãmãchearã,
Cu pãrãlu-a lji alagã shi-azã cà Hristo su-L chearã.
Cãts nu-shi da fãrã-mbunari suflitu tu mãnjlji-a lor
S-ncurfuseascã-a dauã oara pi-a tàu Dom, pi-a meù ficior!!

.....
.....
**) Puiziea-aestã nu shtim ni cum ahurheashti, ni cum s-bitiseashti.
Titlul ãl bãgãm noi. Tu materialili tsi nã furã pitricuti, shi cari nu
suntu pãnã di fr. 48, u-aflãm shi-aestã cumatã tsi nu vrum s-u
trãdzem nanãpartì (s-u-arcãm, cara s-vrets) ma u bãgãm dip tu soni
shi iara-a s-hibã unã poemã tsi spuni lucri musheatì. Poati cà unã
dzuuã va s-hibã-aflatã shi-alantã parti. (Nota: edit.)*

C O N T S Ã N I R I:

Cãtã cititorlji.....

Unã noapti pi Tomor .....

Ashà va s-hibã! .....
Pãnã cãndu... .....
Mizucheia-a mea! .....
Tish ca mãni... .....
Avdi-nji plãngul, o Doamne! .....
S-nu pistuseshts,. o moarte... .....
Suschirarea-a mea .....
Picurar Muzachear .....
Njeadzã-noapti .....
A ljei .....
Eshi nafoarã, vrutã .....
'Ncljinarea-a mea .....
La gãrdina di 'nãoarã .....
Tsicara cà anji tricurã .....
Ãnji pari-aràù .....
Shtiù cà mi vrei dit suflit .....
Ningã-a ta icoanã vrutã .....
Perlu-a tàù sirmã-flurii! .....
S-nu-aflji rãpas tu lumea largã .....
Blãstem mari sã-nji ti ljea! .....
Mash atumtsea va-ts daù a mea ljirtari! .....
Va s-yinã sh-dzuòa-atsea .....
Fãrsherotlu .....
Asusirea-al Cola .....
Muma sh-nipoata .....
Moartea-a Hristolui .....

UNIA TI CULTURÃ-A ARMÃNJLOR DIT MACHIDUNII
Bul. "Jane Sandanski" 77/3-39, 1000 R. Macedonia
Tel: 447-345; Fax: 455-053; e-mail: cuvataUCAM@k.ro

Tipografia: Pe~atnica .....

Tiraj: 500 ex.

ISBN 9989-895-33-3

Cola Babu (1901-1967). Poet shi dramaturgu-armãnescu. Easti faptu pi data di 26 di Sumedru 1901 tu hoara Dishnitsa, azã sum administratsiea arbisheascã, shi muri, cãlcat di tramvai, pi 9 di Lunar tu-anlu 1967, Bucureshti tu Rumãinii. Sculii-nvitsã Sãrunã shi la Facultatea ti economii di Bucureshti, tu Rumãinii. Tu-anlu 1916 s-alumtà ca voluntar tu-ashcherea-a Rumãniiljei, a tu-ashcherea frãntseascã lucrà ca xitãditor. Nica di la Litseùlu di Sãrunã organiza sectsii ti literaturã shi grupi ti teatru iu li giuca njitsli piesi-a lui. Shtim cà comedia “Dupã Modã” fu giucată-n Curceauuã, tu-anlu 1926, di cându-avem shi-un cadur tsi va-l dãm tu cartea iu-a s-hibã publicatã comedia-atsea. Vru s-facã studii ti-actor di teatru, ma nu pãtu ma di mirachea-atsea putes nu trapsi mãnã, shi nã-alãsà nai ma multi cumàts di teatru, ca numir. Pãnã bãnà nu u-avu tihea sã-lji hibã publicatã tsiva di creatsiea-a lui literarã, ma puizii di-a lui furã publicati tu niscãnti di-Antologhiili-a puiziiljei armãneascã. Ashi cum li-avem manuscrisili-a lui va s-putem s-publicãm aestã carti cu puizii shi trei cãrtsã cu teatru.

D. C.